

לאומי | ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים ליום 31 בדצמבר 2016

דוח זה אינו מהווה דוח תקופתי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970. הדוח התקופתי (אשר כולל את כל הפרטים לגבי דירקטורים ונושאי משרה בכירה הדרושים לפי הוראות בנק ישראל) דוח על הסיכונים והערכת האקטואר של זכויות עובדים נמצאים באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il. הדוח על הסיכונים ותאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il אודות < מידע כספי ואסיפות < גילויים פיקוחיים נוספים < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
284	חברי דירקטוריון הבנק
287	חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם
288	המבקר הפנימי
291	שכר רואי חשבון המבקרים
293	שכר נושאי משרה בכירה
ב. פרטים נוספים	
297	תרשים חברות מוחזקות
298	השליטה בבנק
299	רכוש קבוע ומתקנים
300	נכסים לא מוחשיים
301	משאבי אנוש
305	מבנה ארגוני
310	הליכים משפטיים
310	הסכמים מהותיים
311	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
315	דירוג האשראי
316	מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה - פרטים נוספים
ג. נספחים	
322	שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
327	דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב-רבעוני
328	מאזן מאוחד לסוף רביע - מידע רב-רבעוני

חברי דירקטוריון הבנק^(*)(**)

מר דוד ברודט, יושב ראש^(א)

מר דוד אבנר

מר יצחק אידלמן^{(א(ו))}

ד"ר שמואל (מולי) בן צבי^(ב)

גב' תמר גוטליב^(א)

גב' אסתר דומיניסיני^(ג)

ד"ר סאמר חאג' יחיא

גב' אסתר לבנון^(ה)

פרופ' חיים לוי^(ב)

מר אוהד מראני^(ב)

מר יואב נרדי^(ד)

מר חיים סאמט, עו"ד^(א)

גב' ציפורה סמט^(א)

פרופ' ידידיה צבי שטרן^(ב)

ד"ר יצחק שריר^(ג)

א. דח"צ לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן "דח"צ")

ב. דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 בנוהל בנקאי תקין (להלן: "דירקטור חיצוני")

ג. מר דוד ברודט נבחר מחדש לכהן כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(3) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "דירקטור אחר")) באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 11 ביולי 2016 ומונה מחדש לכהונה כיו"ר לתקופת כהונה נוספת החל ממועד תום תקופת כהונתו האחרונה, 22 ביולי 2016.

ד. מר יואב נרדי נבחר מחדש לכהונה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 11 ביולי 2016.

ה. גב' אסתר לבנון נבחרה לכהן כדירקטורית במעמד "דירקטור אחר" באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 11 ביולי 2016.

ו. מר יצחק אידלמן נבחר לכהן כדח"צ באסיפה הכללית המיוחדת של הבנק שהתקיימה ביום 3 בנובמבר 2016.

ז. ה"ה אסתר דומיניסיני ויצחק שריר נבחרו לכהן כדירקטורים במעמד "דירקטור אחר" באסיפה הכללית המיוחדת של הבנק שהתקיימה ביום 3 בנובמבר 2016.

* גב' נורית סגל ומר שי חרמש סיימו את כהונתם כדירקטורים בבנק ביום 4 בינואר 2017. פרופ' גבריאלה שלו, סיימה את כהונתה כדח"צית בבנק ביום 31 בינואר 2017.

** לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, ראה פרק "שינויים בדירקטוריון" וכן תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2016 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

הדיקטוריון מונה כיום 15 דירקטורים. המניין החוקי לדינויו ולקבלת החלטות הנו מרביתם. יצוין כי בהתאם להוראת בנק ישראל, בשנת 2017 יפחת מספר חברי דירקטוריון הבנק ל-13 דירקטורים וזאת כחלק ממגמת בנק ישראל להקטין את מספר חברי הדיקטוריון בתאגידים בנקאיים.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301 של המפקח על הבנקים ("הוראה 301"), לפחות שליש מחברי הדיקטוריון יהיו דירקטורים חיצוניים ("דירקטור חיצוני") העומדים בדרישות הכשירות של דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראה 301.

בהתאם לכך, בדירקטוריון הבנק מכהנים 8 דירקטורים המסווגים כדירקטורים חיצוניים ובהם נכללים 4 דח"צים, בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

כמו כן, לאור הגדרת "דירקטור בלתי תלוי" בחוק החברות, ועדת הביקורת של הדיקטוריון אישרה כי הדיקטורים החיצוניים והדח"צים הינם דירקטורים בלתי תלויים.

בהתאם לקבוע בחוק החברות והתקנות לפיו, החליט דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית" שיכהנו בדירקטוריון הבנק בכל עת וישתתפו בדינוי מליאת הדיקטוריון בטיטת הדוחות הכספיים ואישורם, יהיה שלושה, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדיון ולמסמכי ההתאגדות, ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים.

בקביעת המספר המזערי הנ"ל, הדיקטוריון התחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בה, ובמערכות ונהלים קיימים בבנק, כגון בקרה, ניהול סיכונים, ציות, ביקורת פנימית וביקורת רואי חשבון המבקרים. כן, נלקחה בחשבון עמידת כל חברי הדיקטוריון בדרישות הכשירות לכהונה כדירקטור בבנק על פי הדיון.

כל הדיקטורים המכהנים בדירקטוריון עומדים בהגדרת דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית בהתאם לקבוע בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ז-2005.

החל מיום 1 בינואר 2013 ובהתאם להוראה 301, הדיונים בנוגע לדוחות הכספיים מתקיימים בוועדת הביקורת של הדיקטוריון. בהתאם להוראה 301, קבע הדיקטוריון כי בוועדת הביקורת של הדיקטוריון יכהנו בכל עת לפחות 3 "דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית". בפועל, כל הדיקטורים המכהנים בוועדת הביקורת הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדת הביקורת הינו רוב חברי הוועדה, ובלבד שרוב הנוכחים הם דירקטורים חיצוניים שהינם בלתי תלויים, ואחד מהם לפחות הינו דח"צ. בוועדת הביקורת מכהנים נכון למועד הדוח, 7 דירקטורים - מתוכם 6 דירקטורים חיצוניים, כולל 4 דירקטורים שהם גם דח"צים.

שינויים בדירקטוריון

באסיפה הכללית השנתית של הבנק אשר התקיימה ביום 11 ביולי 2016, נבחרו מחדש הדירקטורים המכהנים מר ד. ברודט ומר י. נרדי לתקופת כהונה שלישית כדירקטורים במעמד של "דירקטור אחר" וזאת לתקופה של שלוש שנים, אשר החלה ביום 22 ביולי 2016 (מועד סיום כהונתם השניה כדירקטורים בבנק), לאחר קבלת אישור בנק ישראל על העדר התנגדות למינוי. כן נבחרה גב' א. לבנון לכהונה כדירקטורית במעמד של "דירקטור" אחר לתקופה של שלוש שנים. גב' לבנון החלה את כהונתה כדירקטורית בבנק ביום 7 בספטמבר 2016, לאחר קבלת אישור בנק ישראל על העדר התנגדות למינוי.

לפרטים נוספים בדבר האסיפה הכללית השנתית של הבנק ראה דוח מידי על אסיפה מיום 2 ביוני 2016 (אסמכתא: 043809-01-2016) ודוח מידי על תוצאות אסיפה מיום 11 ביולי 2016 (אסמכתא: 079798-01-2016). לפרטים נוספים בדבר מינויה של גב' א. לבנון, ראה דיווח מידי מיום 8 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 119539-01-2016).

ביום 12 בספטמבר 2016, החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר דוד ברודט לכהן כיו"ר הדירקטוריון, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים החל ממועד סיום תקופת כהונתו השניה ביום 22 ביולי 2016. ביום 14 בנובמבר 2016, התקבל אישור בנק ישראל על העדר התנגדותו למינוי האמור.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא 078028-01-2016) ומיום 12 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 121924-01-2016).

ביום 3 בנובמבר 2016, התקיימה אסיפה כללית מיוחדת של הבנק אשר בה נבחרו מר י. שריר וגב' א. דומיניסיני לכהן כדירקטורים במעמד "דירקטור אחר" לתקופה של 3 שנים. כן נבחר מר י. אידלמן לכהן כדח"צ לתקופה של 3 שנים.

לאחר קבלת אישור המפקחת על הבנקים על היעדר התנגדות למינויים האמורים, החלה גב' א. דומיניסיני לכהן כדירקטורית בבנק ביום 17 בינואר 2017, מר י. אידלמן החל לכהן כדח"צ בבנק ביום 2 בפברואר 2017 ומר י. שריר החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 2 בפברואר 2017.

לפרטים נוספים בדבר האסיפה הכללית המיוחדת ובדבר המועמדים המוצעים ראה דיווח מידי מתאריכים 26 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 01-2016-128920) 13 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 01-2016-064572) ו-21 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 01-2016-066408). לפרטים נוספים בדבר תוצאות האסיפה הכללית ראה דיווח מידי מיום 8 בנובמבר 2016 (אסמכתא: 01-2016-074676). כן ראה דיווח מידי ודיווח מידי משלים אודות מינויה של גב' דומיניסיני מימים 17 בינואר 2017 (אסמכתא: 01-2017-007035) ו-8 בפברואר 2017 (אסמכתא: 01-2017-014253). בהתאמה, דיווח מידי אודות מינויו של מר שריר מיום 2 בפברואר 2017 (אסמכתא: 01-2017-0012129) ודיווח מידי ודיווח מידי משלים אודות מינויו של מר אידלמן מימים 2 בפברואר 2017 (אסמכתא: 01-2017-012126) ו-5 בפברואר 2017 (אסמכתא: 01-2017-012756). בהתאמה.

גב' נורית סגל ומר שי חרמש סיימו את כהונתם כדירקטורים בבנק ביום 4 בינואר 2017. פרופ' גבריאלה שלו סיימה את כהונתה כדח"צית בבנק ביום 31 בינואר 2017.

בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 14 במרס 2017, ביום 15 במרס 2017, פורסם דיווח מידי אודות הכוונה לכנס אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק, אשר על סדר יומה צפויים להיכלל, בין היתר, הנושאים הבאים: (1) מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים או דח"צ אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999 אשר עומד גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני בהתאם להוראה 301, כפי שיקבע על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 ו-(2) מינוי דירקטור רגיל אחד (דהיינו במעמד "דירקטור אחר" - דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(2) לפקודת הבנקאות) לדירקטוריון הבנק.

לפרטים נוספים ראה הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית שעל סדר יומה מספר נושאים וביניהם מינוי דירקטורים שפורסמה ביום 15 במרס 2017 (אסמכתא: 01-2017-024366).

חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם*

גב' רקפת רוסק-עמינח, רו"ח
מנהל כללי ראשי

מר שלמה גולדפרב, רו"ח
סגן מנהל כללי בכיר, חשבונאי ראשי וראש חטיבת החשבונאות

גב' מיכל דנא*
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת משאבי אנוש

מר יעקב (קובי) הבר
סגן מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה לבנקאות עסקית ומסחרית

מר עומר זין, רו"ח
סגן מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה הפיננסית

גב' תמר יסעור
סגן מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה לבנקאות דיגיטלית

מר דן ירושלמי*
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות

מר דן כהן
סגן מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה הבנקאית

מר יואל מינץ*
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת אשראי בינלאומי ונדל"ן

גב' הילה ערן זיק*
סגן מנהל כללי בכיר, מנהלת סיכונים ראשית, ראש החטיבה לניהול סיכונים

מר חנן פרידמן, עו"ד*
סגן מנהל כללי בכיר, יועץ משפטי ראשי, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי ומנהל סיכונים משפטיים

מר גיא פישר
מ"מ ראש חטיבת שוקי הון

מר ששון מרדכי*
סגן מנהל כללי בכיר, מבקר פנימי ראשי וראש חטיבת הביקורת הפנימית

גב' ליבנת עין-שי וילדר עו"ד
מזכיר הבנק והקבוצה

סומך חייקין
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק

* למידע על שינויים שחלו בנוגע להנהלת הבנק ונושאי משרה בכירים במהלך שנת 2016, ראה פרק **מינויים ופרישות**. פרטים נוספים על חברי הנהלת הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2016 ובאתר המגנגא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

מבקר פנימי

המבקר הפנימי הראשי, מר ששון מרדכי, מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הקבוצה החל מיום 1 במרס 2011 והוא בעל ניסיון רב בביקורת פנימית. מינויו אושר על ידי ועדת הביקורת ביום 13 בדצמבר 2010 ועל ידי דירקטוריון הבנק ביום 14 בדצמבר 2010.

ביום 30 באפריל 2017 מר ששון מרדכי, יסיים את כהונתו כמבקר הפנימי הראשי של הקבוצה. ביום 1 במאי 2017 תמונה גב' שרון גור כמבקרת הפנימית הראשית של הקבוצה בהתאם להמלצת וועדת הביקורת של הבנק ולהחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בדצמבר 2016. המינוי של גב' גור אושר על ידי בנק ישראל ביום 22 בפברואר 2017.

המבקר הפנימי הראשי עומד בהוראת סעיף 146(ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999 ובהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית") ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיפים 11 ו-12 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

המבקר הפנימי הראשי הינו עובד הבנק, מועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, וזהו עיסוקו הבלעדי. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון של הבנק.

לביקורת הפנימית תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של עד ארבע שנים. תוכנית העבודה השנתית ותוכנית העבודה הרב שנתית נגזרות ממיפוי נושאי ביקורת המבוססים, בין השאר, על המסמכים המפורטים בהוראה 307. תוכניות העבודה נגזרות ממתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ובקורות אשר על פיה נקבעים תדירות והיקף הביקורת בכל נושא ונושא. כך, בנושאים בעלי סיכון גבוה יותר, תדירות הביקורת תהיה אחת לשנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת תהיה אחת לשנתיים עד ארבע שנים. הצעה לתוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית, מוגשת על ידי הביקורת הפנימית ומקבלת את אישור יו"ר הדירקטוריון, ועדת הביקורת ומליאת הדירקטוריון.

תוכנית העבודה השנתית ותוכנית העבודה הרב שנתית מותירות בידי המבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מהן, בהתאם לצורך.

כמו כן, ימי הביקורת המוקצים מידי שנה לביצוע ביקורות לא מתוכננות ולבדיקת מקרים מיוחדים מאפשרים למבקר הפנימי לבדוק נושאים העולים אד הוק, בין אם לבקשת הנהלת הבנק או וועדת הביקורת ובין אם כתוצאה מפעילויות או נושאים חדשים בקבוצה.

במסגרת עבודת הביקורת, נבחן מדגם של עסקאות מהותיות שבוצעו על ידי הבנק לרבות הליכי אישורן. לעניין זה, עסקאות מהותיות לרבות רכישה או מכירה מהותית של פעילות, "עסקאות" - כאמור בסעיף 270 לחוק החברות ו"עסקה חריגה" - כהגדרתה בחוק החברות.

תוכנית העבודה השנתית ותוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית כוללות פרק הדין בתוכנית העבודה השנתית והרב שנתית של החברות המאוחדות המהותיות בישראל (כמפורט [בכיצור 15 ג](#)). עובדי הביקורת הפנימית מכהנים כמבקרים פנימיים של החברות הבנות המאוחדות של הבנק בישראל. תהליך בניית תוכנית העבודה של החברות המאוחדות בישראל הינו בדומה לתהליך בניית תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית של הבנק. ככלל, בדוחות הכספיים של החברות הכלולות קיימת התייחסות לתוכניות העבודה של מבקרי הפנים שלהן.

בחברות הבנות המהותיות בחו"ל ממונה מבקר פנימי מקומי (לעתים שלוח של חברת האם). הביקורת הפנימית מבצעת בקרה על עבודת המבקר המקומי כאמור בסעיף 21(יב) להוראה 307. זאת, בין השאר, באמצעות בחינת תוכנית עבודת הביקורת הפנימית המקומית בחו"ל טרם הבאתה לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון בחו"ל. במסגרת תוכנית העבודה של הבנק משולבות ביקורות ייעודיות של הביקורת הפנימית בארץ על חברות הבנות בחו"ל. חלוקת העבודה בין המבקרים הפנימיים בארץ ובחו"ל, מבוצעת באמצעות תיאום של הנושאים המבוקרים על ידי כל אחד. המבקר הפנימי בחברות בנות מהותיות בחו"ל כפוף לדירקטוריון או לוועדת הביקורת המקומית.

העסקת המבקר הפנימי הראשי וצוות העובדים הכפוף לו בקבוצת לאומי בארץ, הינה בהיקף של 97.2 משרות בממוצע שנתי לשנת 2016, לפי הפירוט כדלקמן:

ממוצע משרות של המבקרים בקבוצת לאומי בארץ	
90.0	הבנק
4.5	חברות בנות בישראל
2.7	חברות בנות בחו"ל
*97.2	סך הכל

* מתוכן כ-4.0 משרות בממוצע נמצאות בחל"ד/חל"ת.

בנוסף, הושקעו 3.4 משרות במיקור חוץ.

כמו כן, בחברות בנות בחו"ל מועסקים מבקרים מקומיים בהיקף של 15.6 משרות (כולל מיקור חוץ).

היקף המשרות אושר על ידי ועדת הביקורת בישראל בהתבסס על תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית.

המבקר הפנימי ראשי, במסגרת התקציב, להיעזר במיקור חוץ לכיצוע עבודות הדורשות ידע מיוחד או במקרים של תקן חסר.

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או נרשמו בגינם הפרשות לשנת 2016 באלפי ש"ח למבקר הפנימי הראשי:

שנת 2016					
שיעור בהון הבנק		תגמולים בעבור שירותים		תגמולים אחרים	
משכורת	מענקים ⁽²⁾	הפרשות סוציאליות ⁽³⁾	תשלום מבוסס מניות	שווי הטבה	סך הכל ⁽¹⁾
(באלפי ש"ח)					
1,171	561	432	363	120	2,647
0.017					

1. לא כולל מס שכר.
2. ראה [ביאור ת.23](#) לדוחות הכספיים.
3. כמפורט בפרק שכר נושאי משרה בכירה לעניין השפעת חוק שכר בכירים, בהתאם לתנאי ההעסקה המבקר הפנימי זכאי מהבנק ל"פנסיה תקציבית" (פנסיה זקנה ופנסיה ביניים במקרה של פרישה בתנאים מסוימים לפני הגיעו לגיל הפרישה) או זכויות אחרות. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה חד פעמית בסך של 5,463 אלפי ש"ח, בגין ההתחייבויות הפנסיוניות או האחרות של הבנק כלפי המבקר הפנימי. כמפורט [ביאור 2.23](#) ביום 12 באוקטובר 2016 הסתיימה תקופת המעבר שנקבעה בחוק מגבלת התגמול. החלק היחסי של התגמול ששולם למבקר הפנימי שחוק מגבלת התגמול חל עליו, מסתכם לסך של 401 אלפי ש"ח. הנתון מתייחס להגדרת "תגמול" בחוק מגבלת התגמול, ולפיכך אינו כולל הפרשה לפיצויים ותגמולים על פי די.

היקף התשלומים למבקר הפנימי הראשי ורכיביהם מובאים בפני ועדת הביקורת ומאושרים על ידה.

הדירקטוריון סכור שאין בהחזקת ניירות ערך על ידי המבקר הפנימי הראשי ובתגמול הניתן לו השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי הראשי.

המבקר הפנימי הראשי פועל על פי התקנים המקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים, IIA – The Institute of Internal Auditors.

בנוסף, המבקר הפנימי הראשי פועל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקצית ביקורת פנימית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון רשמו בפניהם את הצהרתם בכתב של המבקר הפנימי הראשי על פיה הוא עומד בכל הדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים המקובלים כאמור וכי הוא פועל גם בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על בסיס הצהרה זו, ועל בסיס תפקודו, כפי שבא לידי ביטוי בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון, נחה דעתם של ועדת הביקורת והדירקטוריון כי המבקר הפנימי הראשי עומד בדרישות האמורות.

ככלל, עם הוצאת דוחות ביקורת ותרשומות ממצאי בדיקה בכתב על ידי הביקורת הפנימית וכחלק מתהליך העבודה השוטף מתקיימים דיונים עם המבוקרים (מנהלי סניפים, מנהלי מרחבים או מנהלי יחידות ארגוניות אחרות) על דוחות הביקורת והתרשומות וכן נערכים דיונים על ממצאים מהותיים עם ראשי החטיבות והמנכ"ל הראשי.

לקראת מועד הדיון בועדת הביקורת, קובע יו"ר ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימי הראשי, אלו דוחות ביקורת ותרשומות ממצאי בדיקה יוצגו בשלמותם לדיון בועדת הביקורת. כמו כן, מוגשים, באופן שוטף, לעיונם של כל חברי ועדת הביקורת, רשימות של כל דוחות הביקורת והתרשומות שהופצו על ידי הביקורת הפנימית בתקופה הרלוונטית, בצירוף תמצית הממצאים המהותיים. חברי ועדת הביקורת רשאים לעיין בכל דוח ביקורת ותרשומת ממצאי בדיקה שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגם לדיון בשלמותם בועדת הביקורת.

דוחות ביקורת ותרשומות ממצאי בדיקה מהותיים נדונים בועדת הביקורת מדי חודש ולעיתים מספר פעמים בחודש.

בתום המחצית הראשונה והמחצית השנייה של השנה מגיש המבקר הפנימי הראשי ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי, ליו"ר ועדת הביקורת, לועדת הביקורת ולדירקטוריון, דוחות סיכום פעילות הביקורת, אשר כוללים תמצית מהממצאים המהותיים, המלצות המבקר ותשובות המבוקר לתקופות הרלוונטיות.

כמו כן, מגיש המבקר הפנימי הראשי ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי, ליו"ר ועדת הביקורת, לוועדת הביקורת ולדירקטוריון דוח שנתי מסכם של פעילות הביקורת במהלך כל השנה, הכולל גם מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה השנתית, והערכת אפקטיביות מסגרת הבקרה הפנימית בבנק.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2016 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 28 בדצמבר 2015 ואושרה בוועדה ביום 31 בדצמבר 2015, והוגשה לדירקטוריון ביום 5 בינואר 2016 ואושרה בדירקטוריון ביום 10 בינואר 2016.

דוח המבקר הפנימי למחצית הראשונה של שנת 2016 הוגש לוועדת הביקורת ביום 25 באוגוסט 2016 ונדון בוועדה ביום 30 באוגוסט 2016 ודווח לדירקטוריון ביום 30 באוקטובר 2016.

דוח המבקר הפנימי למחצית השנייה של שנת 2016 הוגש לוועדת הביקורת ביום 15 בפברואר 2017 ונדון בוועדה ביום 19 בפברואר 2017 ודווח לדירקטוריון ביום 14 במרס 2017.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2016 הוגש לוועדת הביקורת ביום 15 בפברואר 2017 ונדון בוועדה ביום 19 בפברואר 2017, והוגש לדירקטוריון ביום 9 במרס 2017 ונדון בדירקטוריון ביום 14 במרס 2017.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2017 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 19 בדצמבר 2016 ואושרה בוועדה ביום 22 בדצמבר 2016, והוגשה לדירקטוריון ביום 2 בפברואר 2017 ואושרה בדירקטוריון ביום 6 בפברואר 2017.

למבקר הפנימי הראשי הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה לו גישה למידע כאמור באותו סעיף ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים.

למבקרים בישראל המבצעים ביקורת בחברות בנות בארץ ובחו"ל הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה להם גישה למידע כאמור באותו סעיף ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של חברות הבנות בארץ ובחו"ל לרבות לנתונים כספיים.

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי הראשי ותוכנית עבודתו הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בקבוצה.

שכר רואי החשבון המבקרים (א)(ב)(ג)

המאחד		הבנק	
2016	2015	2016	2015
באלפי ש"ח			
עבור פעולות הביקורת: ^(ד)			
22,382	27,358	11,736	13,226
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
3,372	4,849	-	-
רואי חשבון מבקרים אחרים			
25,754	32,207	11,736	13,226
סך הכל			
עבור שירותים הקשורים לביקורת: ^(ה)			
4,021	2,855	3,548	2,323
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
-	-	-	-
רואי חשבון מבקרים אחרים			
עבור שירותי המס: ^(ה)			
2,011	2,004	793	856
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
408	890	-	-
רואי חשבון מבקרים אחרים			
עבור שירותים אחרים:			
5,590	2,823	4,054	1,523
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
292	1,099	-	646
רואי חשבון מבקרים אחרים			
12,322	9,671	8,395	5,348
סך הכל			
38,076	41,878	20,131	18,574
סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים			

- א. דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- ב. שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- ג. כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- ד. ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
- ה. כולל ביקורת דוחות התאמה למס, דיוני שומות וייעוץ מס.
- ו. Audit related fees, כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות וטפסים או דוחות לרשויות הדורשים את חתימתו של רואה החשבון.

מדיניות תגמול נושאי משרה

א. מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק (2013-2015 וחלק משנת 2016)

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישור והמלצת ועדת תגמול ואישור הדירקטוריון, מדיניות תגמול לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק (לרבות נושאי משרה בכירה) בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים לעניין מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת") הכוללת תוכנית מענקים לנושאי המשרה בבנק (להלן: "תוכנית המענקים הקודמת"). מדיניות התגמול הקודמת ותוכנית המענקים הקודמת תהיינה תקפות לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 וחלק משנת 2016.

למידע נוסף בנוגע למדיניות התגמול הקודמת לרבות תכנית המענקים הקודמת, ראה [בדוח הכספי לשנת 2015 פרק מדיניות תגמול נושאי משרה ועובדים מרכזיים \(עמודים 472-474\) וביאור 1.23. לדוח הכספי של הבנק לשנת 2015.](#)

ב. מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק בגין חלק משנת 2016 ובגין השנים 2017, 2018 ו-2019

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול החדשה לנושאי המשרה בבנק, שתחול החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד לתום שנת 2019 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול. מדיניות התגמול החדשה מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301A המתוקנת להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

במדיניות התגמול החדשה נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק, והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע, שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע, ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים; מענק אישי איכותי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. לגבי יו"ר הדירקטוריון ולגבי המנכ"ל הראשי של הבנק, נקבע שהם לא יהיו זכאים למענק שנתי משתנה, אולם יכול שיהיו זכאים לתשלום נוסף - רכיב קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות בסכום השווה לפער שבין התגמול המקסימלי שניתן יהיה לשלם על פי דין לעלות העסקתם השוטפת.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבלו בתקרה של 6 משכורות חודשיות בשנה (ובנוסף משכורת אחת כמענק מיוחד) ולדירקטוריון הבנק הסמכות להפחית את המענק המותנה בביצועים בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול החדשה, בהתאם להוראה 301A, מנגנון של השבת המענקים המשתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול החדשה הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה והתנאים לשחרור מענקים שנדחו, אשר יחולו גם על מענקים שנדחו בטרם כניסת תכנית התגמול החדשה לתוקף.

כמו כן, מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין השמירה על זכויות שנצברו עבור תקופת העסקה שקדמה ליום 12 באוקטובר 2016, לרבות זכויות שישולמו בעת פרישה (כגון: פיצויים מוגדלים, פנסיה מוקדמת ופנסיה זקנה תקציבית) וכן הוראות לעניין אפשרות הקפאת זכויות כאמור והפקדתם בקופה חיצונית, אשר תשלם את הזכויות שנצברו במועד שייקבע לכך. מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין סמכות הדירקטוריון לאשר העסקה מחדש של נושאי משרה, לרבות המנכ"ל, אם וככל שנושאי משרה יחליטו לסיים את כהונתם בבנק לשם שמירה על זכויות שנצברו להם בגין תקופת העסקה שעד ליום 12 באוקטובר 2016.

למידע נוסף לגבי מדיניות התגמול החדשה, ראה דוח זימון האסיפה הכללית המיוחדת של הבנק אשר פורסם ביום 21 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 01-066408-2016) וכן [ביאור 1.23](#).

למידע נוסף לעדכון תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ושל המנכ"ל הראשי ראה בדוח הכספי, [ביאור 1.23](#).

שחר נושאי משרה בכירה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשות לשנים 2016 ו-2015, ליושב ראש הדירקטוריון ולמקבלי השחר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בקבוצה. בתקופת הדוח נחקק חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידיים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("חוק מגבלת התגמול"). בעקבות חקיקת החוק הוגשו עתירות לבג"צ, בין היתר, בשל פרשנות אפשרית, לפיה החוק עלול לפגוע בזכויות פנסיוניות ואחרות שנצברו בגין תקופת עבודה טרם חקיקת החוק. בהתאם לפסק דינו של בג"צ, זכויות שנצברו בהתאם להסכמי העסקה, בגין תקופת העסקה שקדמו למועד הקובע שנקבע בחוק, לא ייפגעו בשל החוק וניתן יהיה לשלמן. לאור חקיקת חוק מגבלת התגמול, עודכנו הערכות ההנהלה לעניין סבירות התממשות חובת הבנק לשלם תשלומים שונים בגין סיום יחסי עובד-מעביד, בעיקר לעניין תשלום פיצויים מוגדלים ולעניין תשלום פנסיוני ביניים, וזאת בהתאם להסכמי העסקה בבנק. בשל עדכון ההערכות כאמור נערכו חישובים אקטואריים מעודכנים של זכויות העבר. ההפרשות החד פעמיות בגין זכויות העבר מפורטות בהערות לטבלה.

ההטבות המפורטות להלן אינן כוללות הטבות בגין שירותים בנקאיים, הניתנות לעובדים בבנק כגון: הטבות בריבית בגין פיקדונות כספיים בבנק, הטבות בריבית בגין משכנתאות, הנחות או פטורים מעמלות בגין שירותים בנקאיים הניתנים על ידי הבנק וכיוצ"ב. סכומי ההטבות בגין שירותים בנקאיים כאמור לגבי כל אחד ממקבלי התגמול, אינם מהותיים. ללקוחות פרטיים מסויימים של הבנק, לרבות ללקוחות הכלולים בהסדרים בין הבנק לבין קבוצות עובדים, ניתנות מעת לעת הטבות דומות לאלה הניתנות לעובדי הבנק ואף כאלו העולות עליהן.

שנת 2016

שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	תגמולים בעבור שירותים			תגמולים אחרים		סך הכל ⁽²⁾
			מענקים ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽³⁾	תשלום מבוסס מניות	שווי הטבה ⁽⁴⁾		
		%	(באלפי ש"ח)					
מר דוד ברודט ⁽⁷⁾	יו"ר הדירקטוריון	0.007	2,153	691	781	691	126	4,442
גב' רקפת רוסק עמינח ⁽⁶⁾	מנכ"ל ראשי	0.029	2,708	1,215	1,629	1,215	127	6,894
מר אבנר מנדלסון ⁽¹⁰⁾	מנכ"ל בנק לאומי ארה"ב	-	1,654	2,115	316	-	2,079	6,164
מר ירון בלוך ⁽¹⁵⁾	מנכ"ל לאומי פרטנרס	-	1,548	2,373	370	-	116	4,407
מר פול הירד ⁽¹³⁾	מנכ"ל לאומי ABL	-	705	2,931	106	-	67	3,809
מר פיל וודורד ⁽¹⁴⁾	סמנכ"ל לאומי ABL	-	634	2,931	95	-	69	3,729
מר דן ירושלמי ⁽¹²⁾	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות	0.008	1,554	700	581	710	20	3,565
פרופ' דניאל צידון ⁽¹¹⁾	משנה למנכ"ל	-	1,174	594	1,100	594	85	3,547
מר דן כהן ⁽⁸⁾	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת בנקאית	0.015	1,250	607	657	607	116	3,237
גב' הילה ערן זיק ⁽⁹⁾	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת ניהול סיכונים	0.006	1,127	560	679	350	112	2,828

1. היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

2. לא כולל מס שחר.

3. הפרשות סוציאליות כוללות הפרשות לפיצויים, תגמולים, פנסיה (לרבות הפרשות שוטפות להסדר "פנסיה תקציבית" שחל על עובדים ותיקים ונושאי משרה ותיקים בבנק - לפרטים ראה [ביאור 1.23.23](#), לדוח הכספי), קרן השתלמות, תקופת אי תחרות וביטוח לאומי וכן השלמת העתודות בגין הנ"ל עקב שינויים בשחר בתקופת הדוח. לעובדים הבכירים של הבנק, חוזי עבודה אישיים ומיוחדים עם הבנק, פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים וזכאות להודעה מוקדמת בעת סיום יחסי עבודה - ראה [ביאור 2.23.23](#).

4. שווי הטבה הכולל, בין היתר, רכב והוצאות טלפון.

5. בעקבות כניסתו לתוקף של חוק מגבלת התגמול ולאחר אימוץ מדיניות תגמול חדשה על ידי האסיפה הכללית, עודכנו תנאי ההעסקה של חברי הנהלת הבנק החל מהמועד הקובע. בגין שנת 2016 זכאים חברי הנהלת הבנק למענק משתנה על פי מדיניות התגמול הקודמת בגין התקופה שעד למועד התחילה, ולמענק משתנה בהתאם למדיניות התגמול החדשה בגין התקופה החל מהמועד הקובע. לפירוט נוסף ראה [כיאור 2.23 ת.](#)
6. גב' רפפת רוסק-עמינח מכהנת כמנכ"ל ראשי של הבנק החל מיום 1 במאי 2012.
- ביום 3 בנובמבר 2016, אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה וההעסקה החדשים של המנכ"ל הראשי של הבנק, בהתאם למדיניות התגמול החדשה, בתוקף מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן: "מועד התחילה").
- המנכ"ל הראשי לא זכאית למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה (בגין שנת 2016 זכאית המנכ"ל הראשי למענק משתנה לפי תנאי העסקתה הקודמים בגין התקופה שעד מועד התחילה). לפירוט תנאי העסקתה החדשים של המנכ"ל הראשי ראה [כיאור 3.1.23](#). לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016 ודיווח מיידי של הבנק על כינוס אסיפה כללית מיום 21 באוקטובר 2016 (מס' אסמכתא: 01-066408-2016).
- לפרטים אודות תנאי הכהונה וההעסקה הקודמים של המנכ"ל הראשי, ראה פרק ["שכר נושאי משרה בכירה" וכיאור 3.3.23. לדוחות הכספיים לשנת 2015](#) של הבנק כפי שפורסמו במסגרת הדו"ח התקופתי לשנת 2015 של הבנק, אשר האמור בהם נכלל להלן על דרך ההפניה (להלן: "תנאי הכהונה הקודמים"). בהתאם לתנאי הכהונה הקודמים, גב' רוסק עמינח היתה זכאית ל"פנסיה תקציבית" מהבנק, לרבות זכאות לפנסיה ביניים עד הגיעה לגיל הפרישה. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה חד פעמית בגין זכויות העבר הנובעות מההתחייבות כאמור בסך של 7,767 אלפי ש"ח. תנאי העסקתה החדשים של המנכ"ל הראשי אינם כוללים זכאות ל"פנסיה תקציבית" ומלוא הסכומים שנצברו לזכותה עד למועד התחילה הופקדו בקופה חיצונית.
7. לפרטים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה הקודמים של יו"ר הדירקטוריון, ראה פרק בדבר "שכר נושאי משרה בכירה" [וכיאור 4.2.23. לדוחות הכספיים לשנת 2015](#) של הבנק כפי שפורסמו במסגרת הדו"ח התקופתי לשנת 2015 של הבנק, אשר האמור בהם נכלל להלן על דרך ההפניה (להלן: "תנאי הכהונה הקודמים").
- ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, את תנאי הכהונה והעסקה החדשים של יו"ר הדירקטוריון של הבנק, בהתאם למדיניות התגמול החדשה, בתוקף החל מיום 22 ביולי 2016, מועד תחילת כהונתו הנוכחית של מר ברודט כדירקטור ויו"ר דירקטוריון (להלן: "מועד התחילה").
- יו"ר הדירקטוריון זכאי לתגמול קבוע בלבד (לגבי שנת 2016 - בגין התקופה שעד מועד התחילה זכאי מר ברודט לתגמול משתנה בהתאם לתנאי העסקה הקודמים) ותנאים סוציאליים והוצאות נלוות, כמקובל לנושאי משרה בבנק. כמו כן ולנוכח חוק מגבלת התגמול, הותאמו והופחתו תנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר הדירקטוריון כך שיעמדו בדרישות חוק מגבלת התגמול.
- לפירוט תנאי העסקתו החדשים של יו"ר הדירקטוריון ראה [כיאור 4.1.23](#). לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016 ודיווח מיידי של הבנק על כינוס אסיפה כללית מיום 21 באוקטובר 2016 (מס' אסמכתא: 01-066408-2016).
8. לגבי שנת 2016 זכאי מר כהן למענק משתנה בגין התקופה שעד למועד הקובע בהתאם למדיניות התגמול הקודמת ולמענק משתנה בהתאם למדיניות התגמול החדשה, עבור התקופה החל מהמועד הקובע.
- בהתאם לתנאי העסקתו הקודמים בבנק, מר כהן זכאי ל"פנסיה תקציבית" מהבנק, לרבות זכאות לפנסיה ביניים עד הגיעו לגיל הפרישה. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה חד פעמית בגין זכויות העבר הנובעות מההתחייבות כאמור בסך של 7,559 אלפי ש"ח. בעקבות כניסתו לתוקף של חוק מגבלת התגמול ולאור בקשתו של מר כהן לסיים את העסקתו בבנק עקב ההרעה הצפויה בתנאי העסקתו בשל החלת חוק מגבלת התגמול, ביום 25 בדצמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול מיום 21 בדצמבר 2016, להפעיל לגבי מר כהן את חלופת "סגירה פתיחה" בהתאם למדיניות התגמול החדשה, ולהעסיק את מר כהן מחדש החל מיום 1 ינואר 2017 (להלן: "מועד התחילה"). בתנאים התואמים את תנאי מדיניות התגמול החדשה. בהתאם לאמור, החל מיום 1 בינואר 2017, מועסק מר כהן בחוזה אישי, בהתאם למדיניות התגמול החדשה של הבנק.
9. גב' הילה ערן - זיק מכהנת כראש חטיבת ניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית של הבנק. ביום 19 בדצמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק על מינויה של הגב' ערן-זיק לתפקיד ראש חטיבת משאבי אנוש בבנק והיא תחל בתפקיד זה ביום 1 באפריל 2017. בהתאם לתנאי הכהונה הקודמים, גב' ערן-זיק זכאית ל"פנסיה תקציבית" מהבנק, לרבות זכאות לפנסיה ביניים עד הגיעה לגיל הפרישה. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה חד פעמית בגין זכויות העבר הנובעות מההתחייבות כאמור בסך של 5,669 אלפי ש"ח.

10. מר אבנר מנדלסון מכהן כמנכ"ל בנק לאומי ארה"ב, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, החל מיום 1 בספטמבר 2013. בתקופת הדוח חדל מר מנדלסון להיות עובד של הבנק (שהיה בחל"ת) ונערך עימו גמר חשבון בגין עבודתו כשכיר בבנק בישראל. בהתאם לתנאי הנהונה של מר מנדלסון בבנק בישראל הוא זכאי לפיצויים מוגדלים. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה חד פעמית בגין זכויות העבר הנובעות מההתחייבות האמורה בסך של 252 אלפי ש"ח. השכר השוטף והמענקים למר מנדלסון כמפורט בטבלה לעיל נקבעו בהתאם למדיניות התגמול (של לאומי ארה"ב) ובהתאם למקובל לגבי שכר מנכ"לים של בנקים בגודל ופעילות דומים בארצות-הברית. שכרו של מר מנדלסון כולל גם הוצאות נלוות נוספות כגון שכר דירה וגילום הוצאות אלו.
- פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים בבנק ובהם גם מר מנדלסון וזכאותו להודעה מוקדמת בעת סיום יחסי העבודה - ראה [ביאור 2.23.23](#).
11. פרופ' דניאל צידון כיהן כמשנה למנכ"ל הבנק עד ליום 31 באוגוסט 2016. שכרו של מר צידון כמפורט בטבלה לעיל הינו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק לעניין שכר הבכירים בבנק. פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים בבנק וזכאותם להודעה מוקדמת בעת סיום יחס העבודה - ראה [ביאור 2.23.23](#). בהתאם לתנאי העסקתו בבנק, פרופ' צידון זכאי ל"פנסיה תקציבית" מהבנק, לרבות זכאות לפנסיה ביניים עד הגיעו לגיל הפרישה. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה חד פעמית בגין זכויות העבר הנובעות מההתחייבות כאמור בסך של 1,055 אלפי ש"ח.
12. מר דן ירושלמי מכהן כראש חטיבת לאומי טכנולוגיות בבנק. שכרו של מר ירושלמי כמפורט בטבלה לעיל הינו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק לעניין שכר הבכירים בבנק. פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים בבנק וזכאותם להודעה מוקדמת בעת סיום יחסי העבודה - ראה [ביאור 2.23.23](#). בהתאם לתנאי העסקתו הקודמים, זכאי מר ירושלמי לפיצויים מוגדלים בעת סיום העסקה בבנק. בתקופת הדוח נרשמה בגין זכות עבר זו הפרשה חד פעמית בסך של 372 אלפי ש"ח.
13. מר פול הירד - מכהן, החל משנת 2006, כמנכ"ל Leumi ABL Limited ("לאומי ABL"). חברה בת בבעלות מלאה של לאומי בריטניה. שכרו של מר הירד בגין כהונתו כמנכ"ל לאומי ABL נקבע בהסכם העסקה עימו שכולל מנגנון תגמול משתנה שנגזר מרווחיות ABL.
14. מר פיל וודורד - מכהן, החל משנת 2006, כסמנכ"ל לאומי ABL, חברה בת בבעלות מלאה של לאומי בריטניה. שכרו של מר וודורד בגין כהונתו נקבע בהסכם העסקתו, שכולל מנגנון תגמול משתנה שנגזר מרווחיות ABL.
15. מר ירון בלוך מכהן כמנכ"ל לאומי פרטנרס בע"מ ("לאומי פרטנרס"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011 וכיו"ר דירקטוריון לאומי קארד החל מיום 23 במרס 2017. המענק השנתי למר בלוך, כמפורט בטבלה לעיל, אושר על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון לאומי פרטנרס, וזאת בהתאם לקבוע בהסכם העסקתו ועל פי מדיניות התגמול לנושאי משרה בלאומי פרטנרס שאושרה בשנת 2014. המענק השנתי מורכב ממענק שנתי קבוע, הנכלל בטבלה לעיל בנתונים אודות השכר וממענק שנתי משתנה.
16. פרטים לעניין תגמול ששולם החל מהמועד הקובע שנקבע בחוק מגבלת התגמול ועד לתום תקופת הדוח: ביום 12 באוקטובר 2016 הסתיימה תקופת המעבר שנקבעה בחוק מגבלת התגמול. להלן נתונים אודות החלק היחסי של התגמול ששולם למפורטים בטבלה שחוק מגבלת התגמול חל עליהם, בגין התקופה שלאחר המועד הקובע. הנתונים מתייחסים להגדרת "תגמול" בחוק מגבלת התגמול, ולפיכך אינם כוללים הפרשה לפיצויים ותגמולים על פי דין; מר דוד ברודט סך של 522 אלפי ש"ח; גב' רקפת רוסק-עמיני סך של 547 אלפי ש"ח; מר דן ירושלמי סך של 536 אלפי ש"ח; מר דן כהן סך של 430 אלפי ש"ח; גב' הילה ערן זיק סך של 416 אלפי ש"ח;
17. הלוואות שניתנו בתנאי הטבה, ניתנו בתנאים המקובלים לכלל העובדים בבנק וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים. ההלוואות הנ"ל הסתכמו בסכומים מאוד זניחים (אלפי ש"ח בודדים) ולכן לא הוצגו בטבלה.
18. דירקטורים ונושאי משרה אחרים בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ובחברות מוחזקות. פרמיית הביטוח היחסית אינה כלולה בטבלאות דלעיל בהיותה זניחה. סך כל הפרמיה הסתכמה ב-6,845 אלפי ש"ח, והיא מתייחסת לכלל נושאי המשרה בקבוצה המבוטחת.
19. הדירקטוריון סבור, לאחר שקיים דיונים, קיבל הסברים וחומר רקע מתאים ורלבנטי, ובחן את התגמולים, בשים לב לפעילות הבנק והקבוצה ותוצאותיהם בשנת 2016 ובשים לב למדיניות התגמול הבנק הקבוצתית ומדיניות התגמול בחברות הקבוצה, וכן לפועלו ולתפקודו של כל בכיר בבנק או בקבוצה, כי התגמול לכבירים הנ"ל כמפורט בטבלה ובהסברים לעיל, מהווה תגמול שלבטח אינו עולה על התגמול הסביר וההוגן בנסיבות העניין, בשים לב לתרומה של כל אחד מנושאי המשרה כאמור לתוצאות הפעילות של הבנק והתגמול כאמור הינו לטובת הבנק.

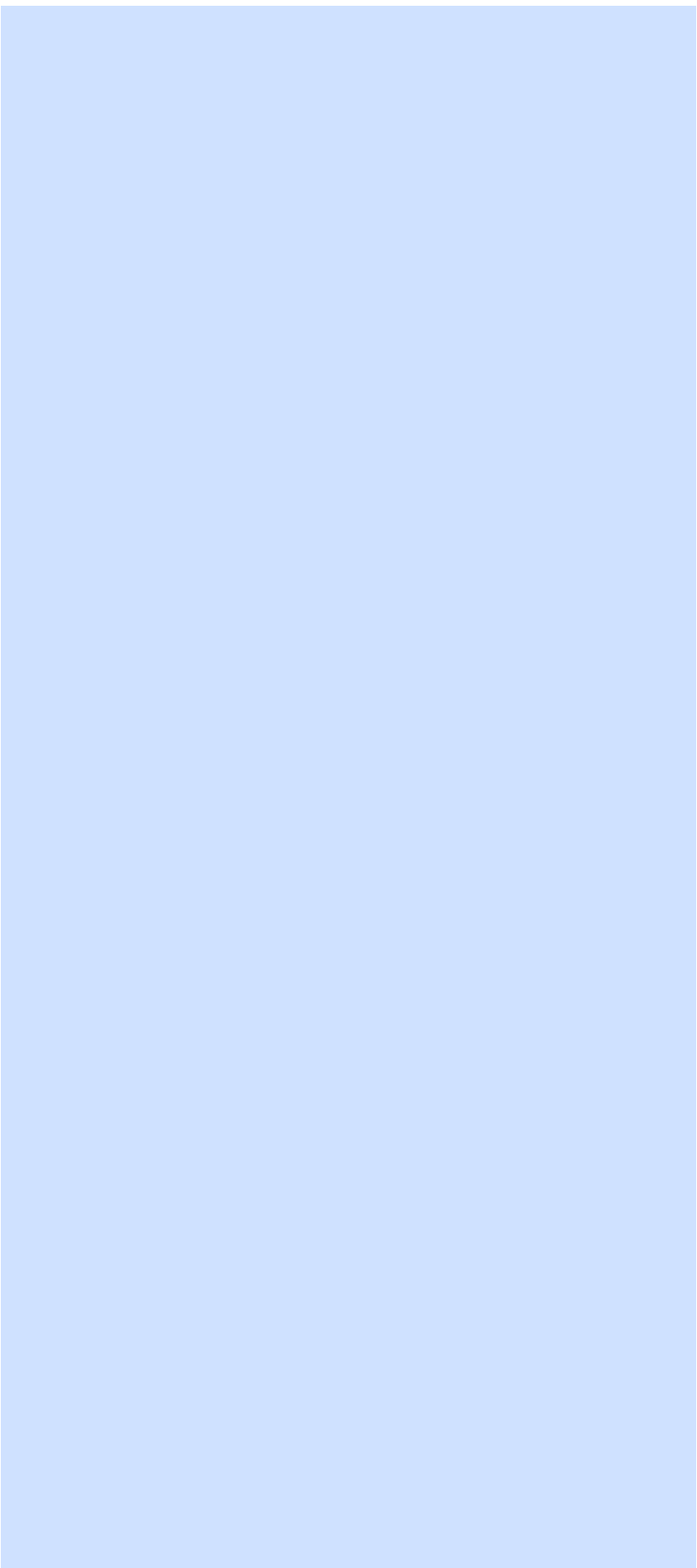
לפרטים נוספים ראה [ביאור 23](#).

לפרטים בדבר נושאי משרה שנכללו בטבלה לשנת 2015, אך אינם נכללים בטבלה לשנת 2016, ראה פרק ["שכר נושא משרה בכירה" בדוח הכספי של הבנק לשנת 2015 \(החל מעמוד 475\)](#).

שנת 2015

פרטי מקבל התגמול		תגמולים בעבור שירותים					תגמולים אחרים		שם
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק (באלפי ש"ח)	משכורת	מענקים	הפרשות סוציאליות	תשלום מבוסס מניות	שווי הטבה	סך הכל	
									%
מר דוד ברודט	יו"ר הדירקטוריון	0.002	2,185	1,359	750	1,359	171	5,824	
גב' רקפת רוסק עמינח	מנכ"ל ראשי	0.005	2,808	-	1,727	3,420	170	8,125	
מר אבנר מנדלסון	מנכ"ל בנק לאומי ארה"ב	-	1,707	1,366	345	-	2,314	5,732	
מר פול הירד	מנכ"ל לאומי ABL	-	823	4,425	123	-	85	5,456	
מר פיל וודורד	סמנכ"ל לאומי ABL	-	753	4,425	113	-	89	5,380	
פרופ' דניאל צידון	משנה למנכ"ל	0.001	1,566	-	1,131	1,954	121	4,772	
מר ירון בלוך	מנכ"ל לאומי פרטנרס סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות	-	1,549	-	369	2,373	118	4,409	
מר דן ירושלמי	מנכ"ל בכיר, ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות	0.002	1,490	-	780	1,931	21	4,222	
גב' הילה ערן זיק	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת ניהול סיכונים	-	1,144	390	1,614	268	500	3,916	

להלן תרשים חבורת מוחזקות עיקריות והשקעות של הבנק

(1) שיעור בזכויות ההצבעה: 99.8%

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 5 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-002742) וכן דיווח מידי מיום 8 בפברואר 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-014253).

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק אשר הוחלט בה, בין היתר, על מינוי מחדש של רואי חשבון המבקרים ועל מינוי דירקטורים לדירקטוריון הבנק, כמפורט בפרק "שינויים בדירקטוריון" לעיל.

למידע לגבי ההחלטות שאושרו באסיפה הכללית השנתית ראה דיווח מידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 11 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-079798).

ביום 3 בנובמבר 2016, התקיימה אסיפה כללית מיוחדת של הבנק אשר נתקבלו בה החלטות בנושאים כדלקמן: (1) בחירת שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר", כמפורט לעיל בפרק "שינויים בדירקטוריון"; (2) מינוי דח"צ אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, תשנ"ט-1999, כמפורט לעיל בפרק "שינויים בדירקטוריון"; (3) אישור תיקונים לתקנון הבנק, כולל בהתייחס לנושאי שיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, חתימת מאזן הבנק ותניית שיפוט; (4) אישור מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק; (5) תיקון כתבי התחייבות לשיפוי דירקטורים בבנק; (6) אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון; ו-(7) אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל הראשי.

למידע נוסף ראה תוצאות האסיפה הכללית המיוחדת מיום 8 בנובמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-074676) ודיווח מידי על שינויים בתקנון מיום 3 בנובמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-072234).

בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 14 במרץ 2017, פורסמה לציבור ביום 15 במרץ 2017 הודעה מקדימה אודות הכוונה לכנס אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק, אשר על סדר יומה צפויים להיכלל הנושאים הבאים: (1) דיון בדוחות הכספיים השנתיים; (2) מינוי רואי חשבון מבקרים והסמכה בנוגע לקביעת שכרם; (3) מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים או דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999, אשר עומד גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני בהתאם להוראה 301, כפי שיקבע על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 ו-(4) מינוי דירקטור רגיל אחד (דהיינו במעמד "דירקטור אחר").

לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 15 במרס 2017 (אסמכתא: 2017-01-024366).

שעבוד לטובת בנק ישראל

ביום 21 במאי 2008 הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחובים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, ושמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל. השעבוד הינו בסכום השווה לגובה הסכומים המובטחים באיגרת החוב, כפי שיהיו מעת לעת, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח. שעבוד זה בא להבטיח כספים שנדרשים לפעילות הבנק לצורך פעילותו במסלוקת (CLS (Continuous Link Settlement).

רכוש קבוע ומתקנים

בניינים וציוד - העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2016 בסך 3.1 מיליארד ש"ח, בדומה לאשתקד.

ההשקעות בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2016 הינן כדלהלן:

עלות	פחת שנצבר	יתרה להפחתה		
31 בדצמבר				
		2015	2016	
במיליוני ש"ח				
בניינים ומקרקעין	3,301	1,401	1,476	
ציוד, ריהוט וכלי רכב	3,944	943	545	
תוכנות	4,616	803	1,074	
סך הכל	11,861	3,147	3,095	

בניינים וציוד אלה משמשים בעיקר לפעילות הקבוצה. בניינים שאינם בשימוש הקבוצה והמושכרים לגורמים מחוץ לקבוצה הכלולים במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2016 מסתכמים בסך 68 מיליון ש"ח.

נדל"ן

מרבית שטחי המבנים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בישראל הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברות-בנות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות.

להלן נתונים בדבר התפלגות שטחי הבנק, בנייני בנק בע"מ ולין סיטי סנטר בע"מ:

ליים 31 בדצמבר			
2015	2016	באלפי מ"ר	
בעלות	244	250	
שכירות	98	*97	
סך הכל	342	347	

* כולל שטחי סניפי בנק ערבי בסך 11 אלף מ"ר שמוזג עם ולתור לאומי ב-31 בדצמבר 2015.

מערכות מידע

לבנק לאומי יש 2 מרכזי מחשוב: ראשי בקש"ב ומשני בתל-אביב. כמו כן, לאומי הקים מרכז לעותק שלישי של נתונים באזור ירושלים.

ללאומי מתקן תת קרקעי למערך המחשוב הראשי. המתקן ממוגן בפני פגיעת רקטות, לוחמה ביולוגית כימית ורעידות אדמה. המתקן נבנה עם טכנולוגיות מתקדמות המאפשרות תפעול שוטף ברמה גבוהה ותפקוד עצמאי בשעת חירום. התשתיות במרכז המחשבים הינן ברמת שרידות ויתירות TIER3 ובהתאם לתקנים בינלאומיים.

לאחר שבסוף חודש דצמבר 2016 אוחדו המחשב הראשי והמשני בקשב לתוך המחשב הראשי, כיום יש ללאומי שני מחשבים מרכזיים: מחשב ראשי בקשב ומחשב גיבוי בת"א (MF) תוצרת IBM ממשפחת Z/Series. לשימוש מערכות הייצור, הפיתוח והמבדקים, והתאוששות חירום. סך הכל קיבולת המחשבים הינה 14,106 mips (ערכי הקיבולת נמדדים על פי מיליוני פעולות לשנייה, mips). מרכז המחשבים הראשי של מערך המשכנתאות ממוקם בקש"ב, מקבל שירותים מחברת IBM ואתר גיבוי עבורו הוקם בתל אביב.

לבנק מאגר נתונים מקוון והיסטורי המאוכסן על גבי דיסקים וקלטות במתקן המחשוב העיקרי בקש"ב ובמתקן הגיבוי בתל אביב. עותק שלישי עדכני של נתונים נשמר במתקן באזור ירושלים. הנתונים עוברים על גבי תשתית תקשורת ייעודית בין מרכזי המחשוב של לאומי.

אבטחת מידע בלאומי מתבססת על עקרון הסודיות הבנקאית, וחוקים והוראות שונים, כגון הוראות חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו, הוראות חוק המחשבים, הוראות בנק ישראל ותקנים בינלאומיים מקובלים של אבטחת מידע וסייבר.

מתוקף הוראות אלה נגזרת פעילות ענפה של הגדרת ויישום אסטרטגיה ומדיניות הגנת הסייבר בלאומי, בדגש על בנית תוכנית עבודה ליישום בקרות ומנגנוני אבטחת מידע, הקמת מערכות והטמעה של נושאי ניהול אבטחת מידע, תכנון וביצוע בקרות אבטחת מידע, לרבות עיגון תהליכי עבודה וכתובת נהלים.

בעידן בו מתגברים האיומים מגורמי חוץ ופנים ארגוניים, נערך לאומי למתקפות מחשוב ופועל לגידור הסיכונים הנובעים ממתקפות סייבר למיניהן. בנוסף, לאומי פועל בתיאום עם הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ובשיתוף המגזר הבנקאי להקמת מרכז לשיתוף ידע והגנת סייבר ובאמצעות הרשות להגנת הסייבר, לצורך חיזוק ההתמודדות מול איומי הסייבר.

התפעול והמחשוב של חברות הבת בארץ ובחו"ל מתבסס על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית והמקצועית היא של הנהלות חברות הבת והדירקטוריונים שלהן ובתאום עם אסטרטגית ה-IT של לאומי. חברות הבת בחו"ל קשורות ברשת תקשורת בין לבין לאומי. התקשורת משמשת לדיוור ולהעברת נתונים באופן מאובטח.

לבנק לאומי ארה"ב הסכמי מיקור חוץ עם מספר חברות אמריקאיות בתחום מערכות מידע המשמשות לניהול עסקיו הבנקאיים. במאי 2016 הוחלפו מערכות הליבה והאתר המאובטח ללקוחות במערכות מתקדמות.

למידע בנוגע להסכם למתן שירותי מחשוב לבנק אגוד ראה פרק [הסכמים מהותיים](#).

בשנת 2016 השקיעה הקבוצה בציוד הכולל תוכנות כ-707 מיליון ש"ח לעומת 711 מיליון ש"ח בשנת 2015. התקציב הותאם לתמיכה ביעדים האסטרטגיים כפי שהוגדרו על ידי הנהלת הבנק.

בשנת 2016, פיתח לאומי מספר מוצרים/שירותים חדשניים:

- מעבר לתשתית הזדהות חכמה והוספת אמצעי זיהוי מתקדמים וחדשניים לכניסה לאפליקציה, כגון הזדהות באצבע - במטרה לפשט ללקוח את תהליך ההזדהות (כגון אין צורך לזכור סיסמא).
- פיתוח ממשק משתמש חדש ורספונסיבי באתר המאובטח, זאת על מנת להפוך את חווית הגלישה של הלקוח לנוחה וידידותית יותר, תוך התאמת הממשק למכשיר ממנו הלקוח גולש (מסך מחשב, מכשיר סלולאר וכו').
- שילוב יכולת ביצוע פעולות מסחר בשוק ההון והפקדת שיקים באפליקציה המרכזית של לאומי - במטרה לאפשר ללקוחות ביצוע פעולות חיוניות בכל זמן המתאים להם ומכל מקום.
- פיתוחים משמעותיים ללקוחות העסקיים כגון פירעון הלוואת און קול באינטרנט, העברה מזדמנת - ללא צורך בהגדרת מוטבים - במטרה לפשט פעולות חיוניות עבור הלקוח ולחסוך בזמן על ידי ביצוען באמצעים דיגיטליים.

הבנק הוסמך בשנת 2016 לתקני איכות מטעם מכון התקנים הישראלי: הסמכה ברמת כלל הבנק לניהול סביבתי ISO 14001, לניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה ISO 18001, לניהול אנרגיה ISO 50001 ותו ירוק לשרות.

הסמכה של אגף נדל"ן לתקן איכות ISO 9001 והסמכה של אגף פיתוח מערכות מידע לתקן ISO 9001 לשירותי IT.

לפירוט נוסף ראה [ביאור 16](#).

נכסים לא מוחשיים

1. הבנק הוא בעל הזכויות היחיד בסימן "לאומי" ובלוגו העיצובי הנלווה אליו, בישראל, בתחום הבנקאות ושירותי המימון.
2. בנוסף, הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן, וכן בשמות שירותים ומוצרים, שחלקם נרשמו כסימן מסחר או כסימן שירות.
3. לקבוצה מאגרי מידע רשומים בהם נשמר, בין היתר, מידע על לקוחות, ספקים ועובדי לאומי, כאשר מיושמים אמצעים טכנולוגיים מתקדמים המיועדים לאבטח את פעילות הלקוחות ואת פעילותו העסקית של הבנק תוך צימצום הסיכונים הנובעים משימוש במערכות מידע.
4. לקבוצה זכויות קנין שונות וזכויות שימוש בתוכנות מחשב ובמערכות מידע שונות לצורך ניהול עסקיה, לרבות לצורך מתן שירותים ללקוחותיה.
5. לקבוצה נכסים לא מוחשיים ומוניטין מרכישת חברות. למידע נוסף ראה [ביאור 15](#).

משאבי אנוש

מצבה

בשנת 2016 ירדה מצבת משרות הקבוצה ב-1,057 משרות, ירידה של כ-8.3% ביחס למצבת 2015. בממוצע שנתי ירדה מצבת משרות הקבוצה ב-802 משרות, ירידה של כ-6.1% ביחס לממוצע שנתי 2015. מצבת המשרות הנקודתית לסוף שנת 2016 מבטאת ירידה של 2,260 משרות (כ-16.3%) במהלך חמש שנים.

הירידה במצבת הקבוצה הושגה באמצעות הקטנת מצבת כח האדם בבנק, במסגרת מהלכי התייעלות, אשר כללו שינויים מבניים בחטיבות הבנק כגון: הוצאת פעילויות back office מהסניפים למרכזי מומחיות, התייעלות במטות החטיבות שכללה בין היתר את מיזוג בנק לאומי למשכנתאות, מיזוג החטיבה העסקית והמסחרית, ביטול מערך הרכש ועוד, ובאמצעות פרישה מוקדמת, פרישה טבעית ומהלכי התייעלות נוספים שבוצעו בחברות המאוחדות בארץ ובחו"ל בנוסף לסגירת שלוחות בחו"ל.

ממוצע משרות* שנתי		משרות* בסוף שנה		
2015 ^(א)	2016	2015 ^(א)	2016	
9,993	9,853	9,757	9,285	הבנק בארץ ^(ב)
2,010	1,496	1,975	1,477	חברות מאוחדות בארץ
12,003	11,349	11,732	10,762	סך כל הקבוצה בארץ
8	2	6	1	בחו"ל: בסניפי הבנק ובנציגויות
1,048	906	955	873	בחברות מאוחדות
13,059	12,257	12,693	11,636	סך כל הקבוצה בארץ ובחו"ל

* משרה - משרה מלאה לרבות שעות נוספות ספציפיות, שעות עבודה של עובדי לשכות שרות והעסקת עובדים חיצוניים.
 (א) בעקבות היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ובעקבות מיון חדש של הוצאות בגין עובדים חיצוניים, הוצגו מחדש נתוני מצבת משרות כח האדם. השפעת היישום למפרע גרמה לגידול בהוצאות השכר וכתוצאה מכך לגידול במספר המשרות של כ-165 בשנת 2015.
 (ב) מצבת הבנק בארץ בשנת 2016 כוללת את מצבת בנק ערבי שמוזג עם ולתוך כלל ב-31 בדצמבר 2015.

פרישה טבעית

במהלך שנת 2016 פרשו לגמלאות כ-90 עובדים במסגרת פרישה טבעית.

נכון למועד הדוחות, במהלך העשור הקרוב צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-1,700 עובדים, מתוכם כ-80 עובדים במהלך שנת 2017.

מערך התגמולים ומבנה השכר

ככלל, מערכות השכר והתגמולים לעובדי הבנק מבוססות על התאמה בין רמת התגמול לתפקידו של העובד, תרומתו למערכת והערכת מנהליו, בהתאם לכך התגמול המוענק לעובד הינו דיפרנציאלי.

הסכמים קיבוציים עם העובדים

ביום 21 בינואר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בין הבנק, ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה בעניין הארכת תוקף ההסכמים הקיבוציים ל 4 שנים.

ביום 31 למרס 2015 נחתם הסכם קיבוצי בין הבנק, ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה בעניין פנסיונית דור א' (הסכם הב"ס).

ביום 26 לאוקטובר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בין הבנק, ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה בעניין שחרור פיזיים לעובדים שמתפטרים מהבנק ללא קשר לאורך תקופת עבודתם בבנק (זאת באמצעות תיקון הסכם מבטחים משנת 2000).

ביום 10 לדצמבר 2015 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק לבין בנק ערבי ישראלי בע"מ לבין נציגות העובדים של בנק ערבי ישראלי והסתדרות העובדים הכללית החדשה, לעניין מיזוג בנק ערבי ישראלי עם ולתוך בנק לאומי.

ביום 17 בפברואר 2016 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין נציגות עובדי הבנק לבין הבנק, לפיו יומרו זכויות, שנצברו לטובת עובדים בבנק, במניות של הבנק. הזכויות שהומרו למניות היו: מענק שנתי בגין שנת 2015, המרה וולונטרית של עד 25% מזכויות פנסיוניות ("פנסיה תקציבית"), וכן המרת הזכאות הרשומה בספרי הבנק למענקי יובלות וחופשות יובל. הבנק החיל את המרת הזכויות הרלבנטיות גם על המנהלים ונושאי המשרה שמועסקים בבנק בחוזים אישיים.

למידע נוסף בנוגע להסכם קיבוצי ראה [ביאור 23.י](#).

למידע נוסף בנוגע לשכר נושאי משרה בכירה ראה פרק [שכר נושאי משרה בכירה](#).

עלות עבודה ושכר (בבנק)

2014	2015	2016	
			באלפי ש"ח
338.0	345.3	350.9	עלות למשרת עובד - (ללא בונוס)*
339.0	385.7	388.3	עלות למשרת עובד - (כולל בונוס)*
230.6	234.9	237.5	שכר למשרת עובד - (ללא בונוס)*
231.4	267.4	267.7	שכר למשרת עובד - (כולל בונוס)*

* עלות למשרת עובד אינה כוללת הוצאות פנסיה, עלויות פרישה מרצון, פיצויים רטר, מניות לעובדים, הסכם שכר קיבוצי, מענק הירתמות 2016, יובל, מחלה וגילום שכר לעובדי חו"ל.

הדרכה והכשרה

הנהלת הבנק שמה לה למטרה לתמוך ביחידות העסקיות ובהשגת יעדיהן העסקיים, באמצעות תהליכי למידה והדרכה הממוקדים בשיפור היכולות המקצועיות והניהוליות של עובדים ומנהלים. במסגרת זו השתתפו עובדי לאומי בשנת 2016 ב-60,440 ימי הדרכה.

פעולות ההדרכה בשנת 2016 התמקדו בחיזוק הידע המקצועי של העובדים והמנהלים, בדגש על תחומי הליכה הבנקאיים - אשראי, יעוץ השקעות, שירות ומכירות, רגולציה ופיתוח מנהיגות. כל זאת, בהתאם ליעדים העסקיים של הבנק. כמו כן, נערכו פעילויות הדרכה ייעודיות התומכות בתהליכי שינויים ארגוניים, ברכישת מיומנויות חדשות ובהתאמה לצרכים משתנים בחטיבות השונות.

בשנת 2016 התמקדה פעילות ההדרכה במיומנויות מכירה ושירות בחטיבה הבנקאית ובתמיכה בהקמת יחידת השירות של הבנק הדיגיטלי. כמו כן, תמכה ההדרכה בתהליכי פרישת עובדים בהיבטי שימור הידע וליווי הפרשים בדרכם החדשה.

למידה דיגיטלית

המטרה העיקרית של הלמידה הדיגיטלית היא למידה בכל מקום וזמן, לכל כמות של מודרכים, בכל מדיה במטרה לשמור על כשירות גבוהה של העובדים ובעלויות נמוכות. בשנת 2016 נמשכה המגמה של העמקת הלמידה הדיגיטלית בלאומי כחלק מתרבות הלמידה בארגון. בשנת 2016 תורגלו והוסמכו עובדי לאומי בכ-10 לומדות רגולציה והשתתפו בכ-26,630 שעות למידה מרחוק.

בשנה זו המשיך אגף ההדרכה בשיפור חוויית הלמידה בכיתות ומחוצה להן באמצעים דיגיטליים חדשניים תוך שימוש באינטרנט, בסלולר ובטאבלטים. התווספה יכולת הגלישה לניהול הידע ולמנוע החיפוש דרך הסלולר. אמצעים אלה משפרים את חוויית הלמידה, מעודדים מעורבות עובדים בלמידה, תחרות, סיעור מוחות, דיון, חזרה ועיבוד של חומר הלימוד ובכך משפרים את אפקטיביות הלמידה באופן ניכר.

ניהול ידע

בשנת 2016 תחום ניהול ידע המשיך לספק פתרונות תומכי ביצוע ולהקים מנהלות ידע חדשות בחטיבות העסקיות: חטיבת שוקי הון, מערך מסחרי, מרכזי מומחיות וכן בבנק הדיגיטלי - PEPPER.

בנוסף, הושקו מנוע חיפוש חדשני, wiki ארגוני ויתר חטיבות הבנק לוו בתהליכים חוצי ארגון כגון: חדשנות ותקשורת פנים ארגונית.

בתחום שימור הידע, כתוצאה ממבצע הפרישה מרצון וכדי לגדר את סיכון אובדן הידע, פותח כלי לשימור ידע עצמאי על ידי פורש /מנוייד, בוצעו ראינות עומק לכריית ידע מול פורשים לפי בקשת מנהלים ונמשכה פעילות עיבוי והטמעת הפתרונות בסניף המרכזי ובלאומי טכנולוגיות.

השכלה

שיעור בעלי ההשכלה אקדמית בבנק נמצא במגמת עלייה מתמשכת.

שיעור האקדמאים בבנק היה בסוף שנת 2016 73.5% מכלל העובדים, בהשוואה ל-70.1% בשנת 2015, ו-68.5% בשנת 2014. שיעור האקדמאים בקרב הסגל הניהולי בלאומי הגיע בשנת 2016 ל-96%, בהשוואה ל-95.6% בשנת 2015 ו-95.3% בשנת 2014.

עלייה זו בשיעור האקדמאים נובעת מקליטת אקדמאים, עזיבת עובדים שאינם אקדמאים ורכישת השכלה גבוהה על ידי עובדי הבנק.

גיל וותק

הגיל הממוצע בבנק בסוף שנת 2016 היה 43.5 שנים, בהשוואה ל-44.4 בשנת 2015 ו-44.1 בשנת 2014. הוותק הממוצע בבנק בסוף שנת 2016 היה 17 שנים, בהשוואה ל-18 בשנת 2015 ו-17.9 בשנת 2014.

זכויות עובדים

יחסי העבודה בין הבנק לעובדיו בישראל, למעט עובדים בעלי חוזה עבודה אישי, מושגתים בעיקרם על הסכם עבודה קיבוצי בסיסי הקרוי "חוקת עבודה" והסכמים קיבוציים והסדרים משלימים. תנאי העבודה של חברי הנהלת הבנק ועובדים בכירים מסוימים אחרים, מוסדרים בחוזה עבודה אישיים, לפרטים נוספים ראה [ביאור 23](#).

מעורבות עובדים בקהילה

הנהלת לאומי רואה במעורבות העובדים והמנהלים בקהילה, ערוץ חשוב ומרכזי בתחום המעורבות והאחריות החברתית של הבנק. לאומי מעודד את עובדיו לקחת חלק פעיל בפרויקטים התנדבותיים ולהיות מעורבים בחיי הקהילה ואף מעמיד לרשותם מסגרות התנדבותיות ומגוון הזדמנויות לתרום ולהתנדב.

במהלך שנת 2016, התנדבו 3,504 עובדים, מיחידות שונות בבנק. היקף שעות ההתנדבות של עובדים מהן נהנתה הקהילה בשנת 2016 הסתכם ב-30,860 שעות.

פעילות היחידה מתבססת על רשת של מובילים חברתיים בחטיבות הבנק, המונה כ-360 נציגים מהיחידות השונות בבנק. ייעודם לקדם את נושא התנדבות העובדים ביחידתם תוך בניית תשתית תומכת פעילות ובניהול ענף מעורבות עובדים בחטיבת משאבי אנוש.

ללאומי מגוון רחב של שותפים קהילתיים בעיקר בתחום ילדים ונוער. היקף מעגל ההשפעה הישיר של התנדבות העובדים מגיע לעשרות אלפי נהנים מידי שנה.

העובדים, מכל רחבי הארץ, נרתמים לפעילויות מגוונות כמו: סיוע לילדים ונוער בסיכון בפנימיות, מועדוניות ומתנ"סים, חניכה, עזרה בשערי בית וליווי קבוצות נוער, איסוף ציוד לנזקקים, ביקורים בבתי-חולים, סיוע לניצולי שואה, תמיכה באוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים ועוד. עובדי הבנק משתתפים במבצע "קמחא ד'פסחא" מידי שנה כמסורת ומחלקים חבילות מזון למשפחות נזקקות שיוכלו לקיים את ארוחת ערב חג הפסח. בשנת 2016 חולקו 2,200 חבילות. כמו כן, התקיימו מבצעי אריזות וחלוקת 150 חבילות מזון למשפחות נזקקות המציינות את הרמאדן.

במקביל לפעילויות רבות אלה בחר הבנק להתחבר לחזון לאומי בחיזוק דור העתיד, באמצעות תכניות אסטרטגיות, העמקת הקשר עם עמותות הנתמכות על ידי עמותת "לאומי אחרי" בפרויקטים שונים כמו "אחרי נוער מוביל שינוי". כמו כן, משתלבים בפעילות בשיתוף פעולה עם עמותות כמו "פעמונים", "שיעור אחרי" ועוד. במעורבותם של עובדי לאומי בקהילה ובמשקיים השונים עם ילדים ובני נוער מקפידים גם על התכנים, הכוללים העשרה, הטמעת ערכים ובהדרגה חינוך פיננסי התואם לעסקי הליבה של הבנק.

מצבת משרות לפי מגזרי פעילות - גישת הנהלה

ממוצע משרות בשנת 2015		ממוצע משרות בשנת 2016		
סגל ניהולי	פקידים	סגל ניהולי	פקידים	
2,044	5,302	2,057	5,304	בנקאית
473	788	434	705	מסחרית
205	296	196	283	עסקית
124	134	123	126	נדל"ן
281	274	280	255	שוקי הון
45	35	49	43	אחר והתאמות
3,172	6,829	3,139	6,716	סך הכל בנק
335	1,675	212	1,284	חברות בנות בארץ
507	541	467	439	חברות בנות בחו"ל
4,014	9,045	3,818	8,439	סך הכל

חישוב מספר המשרות על פי מגזרי הפעילות, מתבסס על ניהול מצבת המשרות על פי קווי העסקים העיקריים בבנק, בהתאמות שונות ועל סמך אומדנים. בחישוב מספר המשרות על פי מגזרי פעילות נלקחו בחשבון גם עובדי יחידות מטה המשרתים את כלל או חלק ממגזרי הפעילות בבנק.

מינויים ופרישות

מינויים:

מר דני כהן מכהן בתפקיד ראש החטיבה הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2016.

גב' תמר יסעור מכהנת בתפקיד ראש החטיבה לבנקאות דיגיטלית החל מ-1 בינואר 2016.

עו"ד ליבנת טין-שי וילדר מכהנת בתפקיד מזכירת הבנק החל מ-15 במרס 2016.

מר רון פאינרו מכהן בתפקיד מנכ"ל חברת לאומי קארד החל מ-21 באוגוסט 2016.

מר עומר זיו מכהן בתפקיד ראש החטיבה הפיננסית וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-16 באוגוסט 2016.

מר חנן פרידמן חבר הנהלת הבנק וראש חטיבת יעוץ משפטי, ימונה לתפקיד ראש חטיבת אסטרטגיה ורגולציה במהלך רביע שני 2017.

גב' הילה ערן-זיק חברת הנהלת הבנק וראש חטיבת ניהול סיכונים, תמונה לתפקיד ראש חטיבת משאבי אנוש, החל מ-1 באפריל 2017.

מר שמוליק ארבל ראש המערך המסחרי, ימונה כחבר הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, כראש המערך המסחרי וכממלא מקום יושב ראש ועדת אשראים עליונה, וידווח אל ראש חטיבה עסקית מסחרית. המינוי ייכנס לתוקף, החל מ-1 באפריל 2017.

גב' בשמת בן צבי תמונה לתפקיד ראש חטיבת ניהול סיכונים וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 באפריל 2017.

גב' שרון גור תמונה לתפקיד המבקר הפנימי הראשי וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 במאי 2017.

מר רונן אגסי ימונה לתפקיד ראש חטיבת שוקי הון וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-9 באפריל 2017.

עו"ד עירית רוט תמונה לתפקיד היועצת המשפטית הראשית, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, במהלך רביע שני 2017.

פרישות:

פרופ' דני צידון, המשנה למנכ"ל, סיים את תפקידו ב-31 באוגוסט 2016 לאחר 12 שנות עבודה בלאומי, מתוכן 3 שנים כמשנה למנכ"ל.

מר איתי בן זאב, חבר הנהלת הבנק וראש חטיבת שוקי הון, סיים את תפקידו ב-31 בדצמבר 2016 לאחר 13 שנות עבודה בלאומי, מתוכן 3.5 שנים כראש חטיבת שוקי הון.

מר יואל מינץ, חבר הנהלת הבנק וראש חטיבת אשראי בינלאומי ונדל"ן, יסיים את תפקידו ביום 31 במרס 2017, לאחר 38 שנות עבודה בלאומי, מתוכן 4.5 שנים כחבר הנהלת הבנק. לאחר פרישתו ימשיך לכהן כיו"ר דירקטוריון בנק לאומי בריטניה ויו"ר דירקטוריון בנק לאומי רומניה.

מר ששון מרדכי, חבר הנהלת הבנק והמבקר הפנימי הראשי, יסיים את תפקידו ב-30 באפריל 2017, לאחר 34 שנות עבודה בלאומי מתוכן 6 שנים כמבקר פנימי ראשי.

גב' מיכל דנא, חברת הנהלת הבנק וראש חטיבת משאבי אנוש, סיימה את תפקידה ביום 28 בפברואר 2017.

מר דן ירושלמי, חבר הנהלת הבנק וראש חטיבת לאומי טכנולוגיות, יסיים את תפקידו במהלך שנת 2017 לאחר 4 שנות עבודה בלאומי.

מר יצחק נאור, ראש המערך העסקי יסיים את תפקידו במהלך שנת 2017 לאחר 42 שנות עבודה בלאומי מתוכן 5 שנים כראש המערך העסקי.

מר חגי הלר, מנכ"ל חברת לאומי קארד, סיים את תפקידו באוגוסט 2016 לאחר 16 שנות עבודה בחברת לאומי קארד, מתוכן 3.5 שנים כמנכ"ל.

מבנה ארגוני

המבנה הארגוני של קבוצת לאומי לפי קווי עסקים ושירותי מטה, כמתואר להלן, משלב את פעילות החברות הבנקאיות, המימוניות, שוק ההון והשירותים הפיננסיים.

קווי עסקים

לאומי מארגן בקווי עסקים הממוקדים בפלחי שוק שונים, כאשר כל קו עסקים מתמחה במתן שרות לקבוצת לקוחות. צורת ארגון זו מאפשרת ללקוחות ליהנות משרות מקצועי ברמה גבוהה, מערוצי הפצה מגוונים, ממוצרים המותאמים לצורכיהם ומתהליכי קבלת החלטות מהירים וגמישים.

להלן תאור תחומי האחריות של קווי העסקים בלאומי:

1. **החטיבה הבנקאית** - במהלך שנת 2016 יושם מעבר הדרגתי ממבנה גיאוגרפי (מרחבים) למבנה של ארבעה קווי עסקים: עסקים קטנים, בנקאות פרטית, פרימיום וקמעונאות. קווי העסקים יפעלו במתכונת של מרכזי רווח והפסד עצמאיים.

החטיבה הבנקאית מנהלת את פעילות הלקוחות הפרטיים והלקוחות המסחריים הקטנים, המקבלים את מכלול השירותים באמצעות 203 סניפים, ובאמצעות מגוון ערוצי הפצה טכנולוגיים/ישירים, לרבות לאומי CALL המספק שירותים באמצעות הטלפון, הסלולר והאינטרנט ללקוחות. השרות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצורכיהם.

מערך עסקים קטנים - בינואר 2016 הוקם מערך לעסקים קטנים, הפועל במתכונת של ניהול מרכז רווח והפסד עצמאי. המערך אחראי על כלל פעילות לקוחות העסקים הקטנים.

מערך פרימיום - ביום 1 בינואר 2017 הוקם מערך פרימיום, הפועל במתכונת של ניהול מרכז רווח והפסד עצמאי. המערך אחראי על פעילות לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה.

מערך קמעונאות - ביום 1 בינואר 2017 הוקם מערך קמעונאות, הפועל במתכונת של ניהול מרכז רווח והפסד עצמאי. המערך אחראי על לקוחות משקי בית וצמיחה כגון צעירים, חיילים משוחררים, סטודנטים ועולים חדשים, גימלאים ושכירים.

מערך הבנקאות הפרטית אחראי על פעילות הבנקאות הפרטית בארץ. למערך 5 מרכזי בנקאות פרטית בארץ לתושבי ישראל ולתושבי חוץ וכן 4 סניפים.

מערך המשכנתאות - פעילותו העיקרית הנה במגזר הלוואות לרכישת דירת מגורים ובמגזר הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים תוך התמחות ומיומנות ספציפית בתחום. המערך פועל באמצעות כ-92 נציגויות שרובן ממוקמות בסניפי החטיבה הבנקאית ומיעוטן באתרים עצמאיים. המערך מפעיל מרכז עסקים המרכז את הפעילות בתחום האשראי, החיתום והעברת כספי הלוואות ללקוחות. המערך מפעיל מוקדים טלפוניים המאפשרים הגשת בקשות לאישור עקרוני של מסגרת אשראי באמצעות הטלפון והאינטרנט, ומתן שירות איכותי ללוחים קיימים בנושא הלוואות מנהלות. במסגרת העמדת הלוואות לדירור, מועמדות במערך גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה.

מערך ייעוץ בהשקעות אחראי על בניית והטמעת התורה הייעוצית על כל מכלוליה ומספק ליועצי ההשקעות והפנסיה כתובת לפניות בנושאים מקצועיים, מיכונים ובנושאי חוק ואתיקה. המערך מבצע הערכה שוטפת ורציפה של הנעשה בשוקי ההון והכספים בארץ ובעולם ומפיץ ליועצי ההשקעות סקירות ודיווחים על מנת לעדכןם בנעשה בסביבה הכלכלית. במסגרת זו בונה המערך ומתפעל מערכות ומודלים תומכי החלטה לשימוש יועצי הבנק. כמו כן, אחראי המערך על מרכזי הייעוץ הפנסיוני. בינואר 2016 בוצע שינוי ארגוני במסגרתו הועבר המערך לאחריות ראש החטיבה הבנקאית.

למידע בנוגע לשינוי מבנה החטיבה הבנקאית ראה [בהמשך הפרק](#).

2. **חטיבה עסקית ומסחרית** כוללת שני מערכים, המערך העסקי והמערך המסחרי (כמפורט להלן), וכן יחידות מטה המספקות שירות לכלל החטיבה העסקית והמסחרית וכן לפעילות בישראל של החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן. כמו כן, אחראית החטיבה על עסקאות מיוחדות שכוללות מימון פרויקטים, מימון אמצעי שליטה, ארגון סינדיקציות, מכירת חובות, בדיקת תוכניות השקעה וסחר ומימון בינלאומי.

המערך העסקי מנהל את הפעילות הבנקאית של החברות העסקיות הגדולות במשק על בסיס התמחות ענפית וסינרגיה בין תחומים. המערך כולל שלושה סקטורים עסקיים: סקטור טכנולוגיה ותיירות, סקטור כימיה, צריכה ורשויות, וסקטור תעשייה ומסחר.

המערך המסחרי מנהל את פעילות החברות העסקיות הבינוניות (Middle Market) באמצעות 24 סניפי עסקים המשויכים על בסיס גיאוגרפי ל-5 מרחבים מסחריים ומרכז לאומי טק ביזנס סנטר. המבנה הארגוני ייחודי במערכת הבנקאית ומאפשר מתן שירות כוללני ומקיף.

במהלך 2016 קודם פרויקט מסחרי 2020, אשר כולל העברת חלק מהפעילות התפעולית מהסניפים המסחריים למרכזי ביצועים וכן צעדים נוספים לטובת שיפור חוויית הלקוח המסחרי. בשנת 2016 החל כאמור לפעול מרכז הביצועים הצפוני ובמהלך 2017 נפעל ליישום המשך הפרוייקט.

3. **החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן** כוללת שני מערכים - מערך בניה ונדל"ן ומערך אשראים מיוחדים (כמפורט להלן). כמו כן, עוסקת החטיבה בבחינת היבטי אשראי עסקי-מסחרי בשלוחות הבנק בחו"ל בארה"ב, ברייטיה ורומניה.

מערך בניה ונדל"ן מנהל את פעילות חברות הבניה, היזמים והקבלנים הגדולים במשק (לרבות בפרוייקטים של תשתיות לאומיות), תוך התמחות ומיומנות ספציפית בכל תחומי הנדל"ן במשק. השירותים הפיננסיים ניתנים הן למימון פעילות הלקוחות בישראל באמצעות סניפי הבנק, והן למימון פעילותם בחו"ל לרבות בשיתוף פעולה בהעמדת אשראי עם שלוחות הבנק בחו"ל. באמצעות השלוחות בחו"ל ניתנים גם אשראים ליזמים מקומיים הפעילים בתחום הנדל"ן, המלוואות ובתי האבות הסיעודיים.

מערך אשראים מיוחדים המטפל בלקוחות עסקיים שנקלעו לקשיים, תוך ניסיון לסייע להבראתם של לקוחות פעילים באמצעות ליווי ותמיכה עסקית או לפעול לגביית חובותיהם של לקוחות עסקיים ששיקומם אינו אפשרי. בנוסף מרכז המערך את הסיוע המקצועי הדרוש לבירור דרישות ותביעות נגד הבנק ואת הייעוץ לכלל הבנק בנושאים הקשורים לתחומי התמחותו.

למידע בנוגע למיזוג המערכים עם החטיבה העסקית מסחרית ראה [בהמשך הפרק](#).

4. **חטיבת שוקי הון** אחראית על ניהול הנכסים הכספיים של הקבוצה במטבע מקומי ובמט"ח, ניהול הנוסטרו, פעילות כלל חדרי העסקות בבנק (מטבע מקומי, מט"ח וניירות ערך ישראליים וזרים), פיתוח מוצרים פיננסיים חדשניים ומוצרי השקעה, הספקת פלטפורמות מסחר מתוחכמות ללקוחות, קביעת דרישת הביטחונות מלקוחות הפועלים בנגזרים וניטור אחר הפעילות, ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול הנזילות וניהול סיכוני שוק, גיבוש מדיניות מחירים, ומרווחים פיננסיים של הבנק, קשר עם מוסדות פיננסיים בחו"ל, ריכוז שירותים תפעוליים לשוק ההון (באמצעות חברת הבת לאומי שירותי שוק ההון בע"מ), ושירותים בנקאיים ותפעוליים ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים, לרבות ללקוחות מוסדיים.

בנוסף לחלוקה לפי קווי העסקים קיימות בקבוצת לאומי יחידות מטה שנותנות שירותים ליחידות העסקיות:

החטיבה הפיננסית אחראית על ריכוז והכנת תוכנית העבודה של הבנק, ניהול מרכזי הרווח והמדידה הפיננסית והניהולית, תכנון וניהול ההון של הקבוצה, הכנת תקציב הוצאות של הבנק והמעקב לביצועו, שותפות בקביעת סדרי עדיפויות בתקציב השקעות, קשרי משקיעים ואנליסטים, מעקב אחר התפתחויות הכלכליות במשק והכנת סקירות ענפיות ותחזיות כלכליות, גיבוש תפיסות, תהליכים ופתרונות ארגוניים וניהוליים, גיבוש מודלים לאופטימיזציה משאבים, הכוונת השלוחות בחו"ל וניתוח פעילותן, ריכוז מדיניות תחום העמלות, ביטוח הבנק והקבוצה ולהקמת פרויקט ה-CRS. בנוסף אחראית החטיבה על מתן שירותים בתחומי הרכש (כללי, בינוי וטכנולוגי), הבינוי והתחזוקה.

חטיבת החשבונאות אחראית על ניהול, פיתוח וקביעת הנהלים החשבונאיים בבנק, ניהול החשבונות בבנק, הכנת הדוחות הכספיים של הבנק ושל הקבוצה, הקשר עם בנק ישראל בכל הנושאים החשבונאיים והדיווחים בגינם, ועל מעקב אחר השינויים הרגולטורים בנושא חשבונאות והטמעתם בבנק ובקבוצה. בנוסף אחראית החטיבה על ניהול נושאי המס של הבנק והקבוצה, הערכת יעילותן של בקורות המפתח בתהליכי העבודה SOX 404 וכן חישובי הלימות ההון והדיווח לציבור על פי הוראות באזל.

חטיבת משאבי אנוש אחראית על גיבוש מדיניות משאבי אנוש בבנק וליישומה, ובכלל זה מיון והשמת עובדים, תגמול, מבנה שכר, יחסי עבודה, פיתוח וקידום עובדים, הכשרה בנקאית - ניהולית וכללית, הטמעת הקוד האתי, תקשורת פנים ארגונית, הסברה פנימית, טיפול בפרט, ייעוץ ופיתוח ארגוני, מעורבות עובדים בקהילה ורווחת העובדים. כמו כן אחראית החטיבה על ניהול הנכסים ומתן שירותים לוגיסטיים שונים בתחומי המשגור וניהול מרכז לוגיסטי, בבנק ובחברות הבנות בארץ.

חטיבת לאומי טכנולוגיות אחראית על המחשוב והתפעול של הבנק והקבוצה, לרבות המחשוב של בנק אגוד, בהתאם להסכם הקיים בינו לבין לאומי. במסגרת תפקידה מרכזת החטיבה את גיבוש וקביעת האסטרטגיה, המדיניות והעשייה בנושאי פיתוח טכנולוגי, מחשוב, תפעול, טכנולוגית המידע, תקשורת, סייבר, אבטחת מידע, בטחון, תפעול חברות בנות בארץ וכן תמיכה בשלוחות חו"ל בכל הקשור לשירותים טכנולוגיים, תפעול וקבלת הסיוע הנדרש מבנק לאומי בארץ, והעמדת פתרונות מיכוניים הנדרשים לביצוע היעדים העסקיים של לאומי.

חטיבת הייעוץ המשפטי אחראית על הייעוץ המשפטי הכולל של הבנק ושל חברות הבנות בארץ ולניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק והקבוצה. בכלל זה, החטיבה אחראית למתן חוות דעת בנושאים משפטיים שונים ולתשתית הטפסים והנהלים המשפטיים, כליווי תהליכי חקיקה ורגולציה וייצוג הקבוצה מול רשויות החקיקה והרגולטורים השונים, ייעוץ משפטי למוצרים חדשים המפותחים או משולבים בפעילות הבנק והקבוצה וכן אחראית לטיפול בתביעות נגד הבנק, העסקת עורכי דין חיצוניים ופיקוח עליהם. כמו כן, אחראית החטיבה על הלשכה לפניות הציבור, שתפקידה לבדוק את תלונות הצבור, על מערך הציות והאכיפה, שאחראי ליישום תוכנית הציות בבנק ובקבוצה לרבות איסור הלבנת הון, איסור מימון טרור, אכיפה מנהלית.

חטיבת הביקורת הפנימית אחראית על הביקורת בקבוצת לאומי. החטיבה פועלת מתוקף חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל והנחיות הדירקטוריון. כמו כן, פועלת החטיבה בהלימה לתקנים מקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים.

הביקורת עוסקת, באופן עצמאי ובלתי תלוי, בבחינה והערכה של מערכת הבקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה: בחינת תהליכי עבודה ובקרה, בחינת אופן ניהול הסיכונים השונים בקבוצה, שמירה על נכסי הבנק, מזעור חשיפות, שמירה על כללי האתיקה ומנהל תקין, יישום הנחיות הדירקטוריון, ההנהלה ונהלי הבנק, ובחינת יעילות תפעולית. כמו כן, חטיבת הביקורת עורכת סקירה בלתי תלויה של התהליך הפנימי להערכת נאותות ההון של הקבוצה (ICAAP). המבקר הפנימי הראשי כפוף ישירות ליו"ר הדירקטוריון.

החטיבה לניהול סיכונים אחראית על ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה, ומרכזת את ניהול הסיכונים ברמת הקבוצה בתחומי הסיכון המרכזיים: אשראי, שוק ותפעול. החטיבה פועלת בדגש על אי תלות בנוטלי הסיכון. מטרת החטיבה הינה יצירת תשתית חזקה לניהול ובקרת סיכונים שתתמוך בהשגת היעדים העסקיים, בהתאם לתיאבון הסיכון שהוגדר. כמו כן אחראית החטיבה על סיוע לדירקטוריון בהגדרת תיאבון הסיכון, הובלת מדיניות הסיכונים, פיתוח והגדרת כלי מדידה ותמחור הסיכונים בפעילויות השונות, זיהוי, מדידה ובקרת מוקדי הסיכון הגדולים בקבוצה והשינויים שחלים בהם, ובחינת הסיכונים הגלומים בפעילויות חדשות. החטיבה כוללת גם את מערך ניהול סיכוני אשראי.

מערך ניהול סיכוני אשראי (נס"א) אחראי על ניתוח הסיכונים באשראים ספציפיים מעל 25 מיליון ש"ח ועל בחינת נאותות הסיכונים וההפרשות להפסדי אשראי. המערך כולל 3 אנשים: ניתוח סיכוני אשראי עסקי, ניתוח סיכוני אשראי בענף הנדל"ן וניתוח סיכוני אשראי מסחרי. ניתוח הסיכונים מבוצע כחלק מתהליך אישור האשראים ומוצג בוועדות האשראי הרלוונטיות לפני קבלת ההחלטות.

החטיבה לבנקאות דיגיטלית אחראית על הובלת, האצת ויישום החדשנות הדיגיטלית המתקדמת בדגש על הובלת אסטרטגיית הדיגיטל והטמעת מוצרים דיגיטליים חדשניים בכל הערוצים הדיגיטליים בחיבור עם קווי העסקים והיעדים העסקיים. כמו כן, ניהול והובלת פעילויות ה-Big Data ברמת הבנק וניהול השיווק תוך התוויית האסטרטגיה השיווקית והוצאתה לפועל בכל קווי העסקים של הבנק.

אגף אסטרטגיה אחראי על סיוע להנהלת הקבוצה ולדירקטוריון בהגדרת ותכנון האסטרטגיה של הבנק והקבוצה ותיקופה, בחינת וניתוח נושאים בעלי השלכות אסטרטגיות ותמיכה והובלת פרויקטים מרכזיים בשיתוף קווי העסקים.

למידע בנוגע לחטיבת אסטרטגיה ורגולציה שתוקם בשנת 2017 ראה [בהמשך הפרק](#).

במהלך השנה בוצעו מספר שינויים ארגוניים משמעותיים בלאומי

חטיבת הבנקאות הדיגיטלית

בתאריך 1 בינואר 2016, הוקמה בלאומי חטיבה חדשה לבנקאות דיגיטלית בכפיפות למנכ"ל הראשי. הקמת החטיבה מהווה צעד נוסף ומשמעותי במהפכת הדיגיטל. החטיבה מובילה ומיישמת את החדשנות הדיגיטלית בקבוצת לאומי.

חטיבה בנקאית

לאור שינויים ומגמות בסביבה העסקית העולמית ובבנקאות בישראל, הוחלט על מעבר ממבנה גיאוגרפי (מרחבים) למבנה של 4 קווי עסקים, אשר יפעלו כמרכזי רווח עצמאיים: בנקאות פרטית (מערך קיים), עסקים קטנים (הוקם ב-1 בינואר 2016), בנקאות פרימיום ובנקאות קמעונאית (הוקמו ב-1 בינואר 2017).

מערך ייעוץ בהשקעות

מערך ייעוץ בהשקעות דיווח עד סוף שנת 2015 למר דני כהן, בתפקידו כראש חטיבת משאבי אנוש. בתאריך 1 בינואר 2016 עם מינויו של מר כהן לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית, הועבר מערך ייעוץ בהשקעות לאחריותו כראש החטיבה הבנקאית.

בנק ערבי ישראלי

בתאריך 31 בדצמבר 2015 מוזג בנק ערבי ישראלי לבנק לאומי (לתוך החטיבה הבנקאית). המיזוג מאפשר לקבוצת לאומי להעמיק את רמת הסינרגיה הקבוצתית בין הפעילויות הקמעונאיות, המסחריות והאשראי הצרכני ולהוביל בין היתר גם לחיסכון בהוצאות וייעול הקצאת המשאבים בקבוצה.

חטיבת משאבי אנוש

בתאריך 1 ביולי 2016 בוצע שינוי ארגוני בחטיבת משאבי אנוש במסגרתו הועברה האחריות הניהולית והמקצועית על יחידות משאבי אנוש בחטיבות העסקיות לראש חטיבת משאבי אנוש. השינוי בוצע במטרה לחזק את מקצועיות יעילות וגמישות החטיבה ולטובת מתן מענה מיטבי לצרכי העסק.

חטיבת אשראי בינלאומי ונדל"ן

בתאריך 1 באפריל 2017, מערך בניה ונדל"ן ומערך אשראים מיוחדים, המשתייכים לחטיבה לאשראי בינ"ל ונדל"ן, ימוזגו לתוך החטיבה העסקית מסחרית. מיזוג זה נועד להעמיק את הסינרגיה בפעילות האשראי העסקי והמסחרי של הבנק עבור כלל ענפי המשק.

חטיבת אסטרטגיה ורגולציה

במהלך שנת 2017, תוקם בלאומי חטיבה חדשה בכפיפות למנכ"ל הראשי, החטיבה תהיה אחראית על הובלת מגוון פרויקטים מרכזיים של הבנק. כמו כן, החטיבה תהיה אחראית על האסטרטגיה, הרגולציה והאוו"ש של הבנק.

הליכים משפטיים

1. הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תביעות נגזרות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך עסקיו הרגיל. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים לכל התביעות. עילות התביעות נגד הבנק שונות ומגוונות וביניהן נמנות טענות בדבר אי ביצוע הוראות או אי ביצוען במועד, בקשות לאישור עיקול, שהטילו צדדים שלישיים על נכסי חייבים, המוחזקים, לטענתם, בידי הבנק, טענות על חיובי ריבית שלא בהתאם לשיעורי הריבית שסוכמו בין הבנק לבין הלקוח, שיעורי ריבית החורגים מהמותר על פי החוק, טענות בקשר עם חיובי עמלות, טענות בנושאים הקשורים לניירות-ערך, יחסי עבודה, משיכת שיקים ללא כיסוי ואי כיבוד שיקים. למידע בנוגע לתביעות נגד הבנק, בסכומים מהותיים, ראה [ביאור 26](#).
2. במסגרת נקיטת אמצעים לגביית חובות במהלך עסקיו הרגיל נוקט הבנק, בין השאר, בהליכים משפטיים שונים נגד חייבים וערבים ובהליכים למימוש בטוחות. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות להפסדי אשראי שבוצעו על ידי הבנק על יסוד הערכת מכלול הסיכונים הכרוכים באשראי למגזרי המשק השונים ובהתחשב בהיקף המידע על החייב/הערב הנוגע בדבר, איתנותו הפיננסית והבטוחות שניתנו לבנק להבטחת פרעון החוב.
3. פרשת הלקוחות האמריקאים
תנאי ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות, הרקע להם וההתפתחויות בנושא זה, לרבות ההליכים המשפטיים, מפורטים [בביאור 26](#).

הסכמים מהותיים

1. בעקבות פרסום חוזר המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי הבנקים, ובכללם הבנק, הגיעו להסכמות עם רשות המסים בנוגע להכרה בהפרשות להפסדי אשראי לצרכי מס. ההסכם נחתם בתאריך ה-19 במרס 2012, וחל לגבי חובות פגומים שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011 (ההסכם הקודם חל על חובות מסופקים שנרשמו עד 31 בדצמבר 2010). למידע נוסף ראה [ביאור 8](#).
2. הסכם פשרה המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל, בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים, מאוגוסט 1987. הסכם זה בתוקף עד למועד שבו יודיע אחד הצדדים (שנה מראש) על כוונתו להציע שינויים בהסכם.
3. הסכם מאפריל 2005 בין הבנק לבין רשות המסים בקשר עם קיזוז מיסים בגין רווחי חברות בת חו"ל ומכתב המשך מרשות המסים מיום 29 ביוני 2014 בקשר עם קיזוז מיסים בגין רווחי חברות בנות בחו"ל. למידע נוסף ראה [ביאור 8](#).
4. הסכם בין הבנק לבין בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד") למתן שירותי מחשוב ותפעול כוללים, לרבות עבודות פיתוח ופרויקטים מיוחדים וחדשים ושירותי הדרכה רלוונטיים, על ידי הבנק לבנק אגוד וגופים נלווים, שנחתם בספטמבר 2001 בתחולה למפרע מספטמבר 1998 לתקופה של אחת עשרה שנים עם אופציה להארכה. בדצמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם בין לאומי לבין בנק אגוד, בדבר הארכת ההתקשרות, תוך שינוי תנאים עסקיים. תקופת ההתקשרות החדשה היא עשר שנים מ-1 בינואר 2007, במהלכה תשולם לבנק תמורה שנתית שתעלה בהדרגה. התוספת להסכם אושרה על ידי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. בהתאם להוראות ההסכם הוא מסתיים ביום 31 בדצמבר 2016, כאשר לבנק איגוד הזכות להודיע שמנגנון ההיפרדות שנקבע בהסכם יחל רק ביום 31 בדצמבר 2016.
ביום 28 בדצמבר 2016, האריכה רשות ההגבלים העסקיים את הפטור מאישור הסדר כובל להסכם בין הבנק לבין בנק אגוד, בעניין שירותי מחשוב ותפעול, עד ליום 31 בדצמבר 2019, בהתאם לתנאים שנקבעו בו.
5. ב-28 בפברואר 2016 חתם הבנק הסכם עם גופים מוסדיים מקבוצת הראל ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "הראל") להעמדה משותפת של הלוואות לדיור המובטחות, בין היתר, במשכנתאות ומשכונות על זכויות חוזיות בקשר למקרקעין. על פי ההסכם הראל תשתף עם הבנק בהעמדה של הלוואות לדיור בהן היחס בין סכום הלוואה לבין שווי הנכס שלה (ה-LTV) הינו עד 60% בלבד (כל עוד לא יינתן אישור רגולטורי להראל להשתתפות בהלוואות בשיעור מימון גבוה יותר).

ב-13 ביוני 2016, לאחר התקיימות התנאים המתלים בהסכם, החלו הצדדים בהעמדה משותפת של הלוואות לדירור על פי ההסכם.

סכומי ההשתתפות של הראל בהעמדת הלוואות לדירור בשיתוף עם הבנק בשנת 2016 עמדו על כ-1.4 מיליארד ש"ח.

6. ב-27 בספטמבר 2016 חתם הבנק הסכם עם גופים מוסדיים מקבוצת מנורה מבטחים ("הסכם המכר" ו-"מנורה מבטחים", בהתאמה), במסגרתו מכר הבנק למנורה מבטחים, בתוקף מיום 31 באוקטובר 2016, 80% מזכויותיו של הבנק ומהנטלים הנלווים להן בתיק הלוואות לדירור (כהגדרתן בנהל בנקאי תקין מס' 451) המובטחות, בין היתר, במשכנתאות על זכויות במקרקעין ו/או במשכנות על זכויות חוזיות במקרקעין, לפי העניין, ואשר עומדות בקריטריונים שנקבעו בהסכם המכר, כאשר הבנק ימשיך להחזיק ב-20% הנותרים, שיהיו בדרגה שווה עם הלוואות שנמכרו למנורה מבטחים (ביחד "תיק הלוואות").

בד בבד עם חתימת הסכם המכר, נחתם בין הבנק לבין מנורה מבטחים הסכם ניהול על פיו, הבנק ינהל עבור מנורה מבטחים את חלקה בתיק הלוואות הנרכש, וזאת כנגד תשלום שישולם לבנק.

ביום 17 בנובמבר 2016 הושלמו כל הפעולות הנדרשות להשלמת העסקה, וסכום הלוואות בתיק הלוואות עמד על כ-2 מיליארד ש"ח, באופן שהחלק שנמכר למנורה מבטחים עמד על כ-1.6 מיליארד ש"ח.

להשלמת העסקה אין השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

7. הבנק העניק לנושאי משרה ולאחרים כתבי שיפוי. למידע ראה [ביאור 26](#).

8. למידע בנוגע להסכם בדבר ביטוח ערבויות מכח חוק המכר ולהתחייבויות להוצאת ערבויות ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

בתקופת הדוח פורסמו מספר רב של הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

ביום 7 במרס 2016 אושרה הצעת החוק בקריאה ראשונה. ההצעה כוללת רפורמה בהליכי חדלות הפירעון של יחידים ותאגידים. בהצעה כלולות הוראות המתייחסות לכלל סוגי החייבים, ולצידן הוראות העוסקות בהיבטים הייחודיים לסוגי חייבים שונים - יחידים ותאגידים. בין היתר כוללת הצעת החוק הוראה הקובעת, כי נושה מובטח בשעבוד שוטף יהיה זכאי לפרוע את חובו המובטח מהשעבוד הצף רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים עליהם חל השעבוד. יתרת הנכסים המשועבדים תשמש לתשלום החובות הכלליים. הוראה זו, אם תתקבל, עלולה לפגוע בשווי השעבודים השוטפים שבידי הבנק.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) ורכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך (תיקון), התשע"ו-2016

ביום 19 בדצמבר 2016 פנה שר האוצר ליו"ר ועדת הכספים של הכנסת בבקשה לאישור תיקון מוצע מטעם רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) ורכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך (תיקון), התשע"ו-2016. נוסח התקנות המעודכן כולל הוראות בדבר ההליך התחרותי שיהיה על משקיע מוסדי לנהל בעת בחירת הגוף שמעניק שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך וכן שירותי החזקה של ניירות ערך. בנוסף קובעות התקנות כי משקיע מוסדי הנמנה עם קבוצת משקיעים שלאחד מחבריה, יש הסכם התקשרות עם תאגיד למתן שירותי ניהול או תפעול (להלן - מתפעל), רשאי לרכוש או למכור באמצעות המתפעל, או באמצעות צד קשור למתפעל ניירות ערך ובלבד ששיעור עמלת הרכישה או המכירה לא יעלה על 20 אחוזים מסך כל עמלות הרכישה או המכירה ששילם המשקיע המוסדי במהלך השנה.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017.

ביום 31 בינואר 2017 פורסם החוק ברשומות.

להלן עיקרי החוק:

- בתוך 3 שנים ממועד פרסום החוק - בנקים בעלי היקף פעילות רחב (לאומי והפועלים) נדרשים להיפרד מחברות כרטיסי האשראי שבבעלותם. מועד זה יידחה בשנה נוספת אם שיעור החזקותיו של הבנק באמצעי השליטה בחברת כרטיסי האשראי פחת בתקופת שלוש השנים האמורות ל-40% או פחות, וזאת אם 25% לפחות מאמצעי השליטה בחברה הונפקו לציבור; לעניין זה, "בנק בעל היקף פעילות רחב" - בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל.
- בנק בעל היקף פעילות רחב לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לא יעסוק בסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, לא ישלוט ולא יחזיק באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או סליקה כאמור. עם זאת, בנק כאמור יהיה רשאי להתקשר עם אחר לצורך תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, או להתקשר עם סולק כספק.
- החוק כולל הוראות מעבר, אשר יהיו בתוקף לתקופות מוגדרות כמפורט בחוק, ובכלל זה:
 - בנק, שערכב יום פרסום החוק שלט בחברת כרטיסי חיוב, יבצע את תפעול הנפקה של כרטיסי החיוב שהוא מנפיק, באמצעות חברה מתפעלת, ויאפשר לחברה המתפעלת להיות צד לחוזה כרטיסי החיוב.
 - בנק לא יבצע באמצעות חברה מתפעלת אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו.
 - התקשרות של בנק עם חברה מתפעלת לצורך ביצוע תפעול הנפקה לכרטיסים חדשים, תיעשה לאחר שיערך הליך המקנה לכל חברה מתפעלת הזדמנות נאותה והוגנת להציע את שירותיה.
 - לגבי בנק בעל היקף פעילות רחב - חלוקת הכנסות בין הבנק לבין חברת כרטיסי החיוב, תהיה בהתאם לקבוע בהסכם ההתקשרות ביניהם, שהיה בתוקף ביום 3 ביוני 2015, אלא אם כן הורה המפקח על הבנקים אחרת.
 - בנק בעל היקף פעילות רחב רשאי לפנות ללקוח בעניין "חידוש כרטיס אשראי" רק בתוך 45 ימים שלפני המועד לסיום חוזה כרטיס האשראי, למעט במקרים המפורטים בחוק.
 - מתום ארבע שנים מיום פרסום החוק, ועד תום שבע שנים ממועד פרסומו, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי האשראי של לקוחות הבנק, כפי שהיה בשנת 2015. בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי של לקוחות הבנק הגבוהות מ-5,000 ש"ח. בנוסף, נקבע כי לא תופחת מסגרת אשראי של לקוח לסכום נמוך מ-5,000 ש"ח רק בשל האמור בהוראה זו.
 - חברת כרטיסי חיוב רשאית לעשות שימוש בפרטי ההתקשרות של הלקוח, שהגיעו לידיה כדין לפני יום פרסום החוק או במהלך תקופת המעבר, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עבור בנק, וזאת לשם פנייה ללקוח לצורך הצעה למתן שירותים כמנפיק או לצורך הצעה למתן אשראי.
 - שיעור האחזקה של הבנקים בחברת שב"א (שירותי בנק אוטומטיים) לא יעלה על 10%, אלא במקרים בהם הסכימו שר האוצר ובנק ישראל, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, שהדבר הוא חיוני לניהולה התקין של מערכת הממשק. הירידה בשיעורי האחזקה של הבנקים תהיה תוך ארבע שנים מיום תחילת החוק.
 - נקבעו הוראות לעניין שירות להשוואת עלויות פיננסיות.
 - תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמתו לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר. מימוש השעבוד הנוסף כפוף להסכמת התאגיד הבנקאי; התאגיד הבנקאי לא יסרב לתת את הסכמתו אלא מטעמים סבירים.
 - אם תוך תשעה חודשים מיום תחילת החוק לא יוקמו תשתיות טכנולוגיות לאספקת שירותי מחשוב ותפעולם לגופים פיננסיים - יפרסם משרד האוצר מכרז להקמת תשתית כאמור. ואולם, אם בתוך 18 חודשים מיום תחילת החוק נוכח שר האוצר כי טרם התפתחה תחרות בתחום התשתית הטכנולוגית, בסמכותו לחייב את הבנקים הגדולים למכור או להשכיר את שירותי המחשוב או המקרקעין, המשמשים את הבנק לצורך שירותי מחשוב ותפעול.

חלק מהוראות החוק נכנסות לתוקף עם פרסומו; וחלקן ייכנס לתוקף בהדרגה.

החוק מחייב את הבנק למכור את החזקותיו בלאומי קארד.

החוק מגביל באופן משמעותי את פעילות הבנק בתחום כרטיסי החיוב ובתחום האשראי ועשוי לפגוע בהכנסות הבנק בתחומים אלה.

לגילוי בנוגע לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ז-2016 ראה [ביאור 23.א](#).

מיסוי

מס חברות: ביום 5 בינואר 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר הפחית את שיעור מס חברות מ-26.5% ל-25%, בתוקף משנת 2016 ואילך. ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתה של שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. בפעימה הראשונה שיעור המס ירד ל-24%, החל מיום 1 בינואר 2017 ובפעימה השנייה שיעור המס ירד ל-23% החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך.

יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2016 מחושבות בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך. בהתאם לכך, השפעת השינויים המתוארים לעיל בשיעורי מס החברות על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 מתבטאת בקיטון ביתרות המסים הנדחים לקבל נטו בסך כ-380 מיליון ש"ח. קיטון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך כ-303 מיליון ש"ח וכנגד הון בסך כ-77 מיליון ש"ח.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה שלהלן.

המיסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף.

להלן טבלת שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידים בנקאיים:

שנה	שיעור מס שכר ורווח	שיעור מס חברות	שיעור מס כולל	הערות
2014	18.00%	26.50%	37.71%	נובע מהעלאת מס חברות מיום 1 בינואר 2014
2015	17.75%	26.50%	37.58%	נובע מירידת מס ערך מוסף החל מיום 1 באוקטובר 2015 לשיעור של 17%
2016	17.00%	25.00%	35.90%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2016
2017	17.00%	24.00%	35.04%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2017
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2018

רגולציה בינלאומית

FATCA והתקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים

Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information – OECD

ארגון ה-OECD פרסם תקן אחיד ליישום חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). התקן נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות המחזיקים חשבונות פיננסיים מחוץ למדינת התושבות שלהם. המודל אושר עקרונית על ידי ועדת ה-G-20 בספטמבר 2013. ב-21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

תקן הדיווח מורכב משני חלקים:

1. ה-CRS (Common Reporting Standard) תקן אחיד הכולל את בדיקות הנאותות הנדרשות ממוסדות פיננסיים לצורך זיהוי לקוחותיהם ואת המידע הנדרש לדיווח על חשבונות אשר סווגו ככני דיווח.
 2. ה-CAA (Competent Authority Agreement) מודל להסכם בין מדינות המהווה את הבסיס להסכמים שייחתמו בין הרשויות המוסמכות של המדינות השונות לצורך החלפת המידע שיתקבל מהמוסדות הפיננסיים.
- נכון להיום, מעל 100 מדינות התחייבו לאמץ את התקן, חלקן התחייבו לאימוץ מוקדם של התקן (תחילת יישום עבורם ב-1 בינואר 2016, ודיווח ראשון בספטמבר 2017).
במהלך חודש אוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר כי "ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים אודות חשבונות פיננסיים לצורכי מס עד תום 2018".
- ב-24 בנובמבר 2015 ישראל הצטרפה לאמנה המולטיטלטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ישראל הינה המדינה ה-91 אשר מצטרפת לאמנה.
- ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המסים על הצטרפותה של ישראל להסכם הרשויות המוסמכות ליישום האמנה המולטיטלטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי ("CRS") וליישום האמנה המולטיטלטרלית לדיווח בין מדינות ("CBC").

לצורך יישום התקן והסכם FATCA פורסם ביום 14 ביולי 2016 החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), בנושא יישום הסכם FATCA והסכמים לחילופי המידע בין מדינת ישראל למדינות אחרות לפי התקן ("הסכמי יישום") שעיקריו -

א. תיקונים בפקודת מס הכנסה:

- מתן סמכות לשר האוצר לקבוע בתקנות הוראות בדבר חובת מוסד פיננסי ישראלי מדווח לזהות את לקוחותיו ולהעביר מידע לרשות המסים אודות חשבון שזוהה כ"כר דיווח".
- לצורך יישום הסכם FATCA - מתן סמכות לשר האוצר לקבוע בתקנות את התנאים, אשר בהתקיים, מוסד פיננסי ישראלי מדווח, יסגור חשבון חדש שנפתח אצלו אחרי 30 יוני 2014, אשר לגביו לא הצליח לקבל הצהרות או מסמכים.
- הטלת עיצומים כספיים על מוסדות פיננסיים בשל אי ביצוע כנדרש של הליך זיהוי בעל חשבון ובשל אי העברת מידע/העברת מידע חלקי ביחס לחשבונות המנוהלים אצלו.
- מתן סמכות לרשות המסים הישראלית להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם FATCA או הסכם יישום. למידע נוסף ראה גם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון 207), התשע"ז-2015.
- מתן סמכות לשר האוצר במקרים מסוימים לקבוע הוראות בדבר מתן הודעה בידי מוסד פיננסי ישראלי מדווח למי שסווג כאזרח או כתושב של מדינה זרה על כך שמידע עליו ועל חשבון שבבעלותו צפוי להיכלל בדיווח לרשות מס זרה.

ב. תיקונים בחוק איסור הלבנת הון:

- מוסד פיננסי יהא רשאי לעשות שימוש בפרטי זיהוי שהגיעו אליו מתוקף חוק איסור הלבנת הון, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, לצורך זיהוי הלקוח לצורך יישום ה-FATCA או לשם קיום הסכם יישום.
- התאמת המונח "שליטה" בחוק איסור הלבנת הון להמלצות הארגון הבין-לאומי למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור (Financial Action Task Force - FATF):

1. הבהרה כי יש צורך לאתר את היחיד שהוא בעל השליטה בתאגיד.
 2. קביעת חזקה שלפיה די בהחזקה של 25% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, במקום 50% הנדרשים כיום, כדי לראות את המחזיק כ"בעל שליטה", כשאין אדם אחר המחזיק בשיעור גבוה יותר.
 3. קביעה כי במקרים שבהם לא נמצא בעל שליטה יחיד, יראו כבעל השליטה את יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי, ואם אין נושאי משרה כאלה - נושא המשרה שיש לו שליטה אפקטיבית בתאגיד.
- בחוק נקבע כי כניסתו לתוקף תהיה ביום פרסומן של התקנות אשר יותקנו מכוחו, למעט נושא העיצומים הכספיים ותיקון הגדרת "בעל שליטה" בחוק איסור הלבנת הון אשר ייכנסו לתוקף 6 חודשים מיום פרסומן התקנות. לצורך יישום החוק, נקבעה בהוראת שעה הגדרה לבעל שליטה, שתחול במהלך תקופה של שישה חודשים מיום התחילה.
- תקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA), התשע"ז-2016, פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016. מועד הדיווח הראשון נקבע בתקנות עד ליום 20 בספטמבר 2016. הבנק עומד בדרישות החלות עליו מכוח התקנות.
- לגבי יישום תקן ה-CRS הודיע משרד האוצר בהודעה לעיתונות מיום 1 בינואר 2017, כי הדיווח הראשון על ידי מדינת ישראל צפוי להיות בספטמבר 2018 והמידע שיועבר יתייחס לשנים 2017 ואילך. תקנות ליישום התקן טרם פורסמו.
- שלוחות בנק לאומי באנגליה וברומניה החלו ביישום התקן ביום 1 בינואר 2016 בהתאם להוראות הרגולציה המקומית החלה עליהן.
- לאומי ממשיך ליישם את דרישות ה-FATCA ולהיערך לעמידה בדרישות התקן לחילופי מידע אוטומטיים (CRS) של ה-OECD. יישום הוראות אלה כרוך בהליכי היערכות משמעותיים ומורכבים.

דירוג האשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 18 במרס 2017:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1	stable	A+	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A-	S&P	
F1	stable	A	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

ב-5 בפברואר 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-15 במרס 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-30 במרס 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-1 באפריל 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג הבינלאומי של בנק לאומי ארה"ב, חברת בת של הבנק. הדירוג של בנק לאומי ארה"ב לטווח הארוך אושר ברמה של BBB+ ותחזית הדירוג אושרה כ-stable (יציב).

ב-7 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-21 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את הדירוג של מדינת ישראל והעלתה את תחזית הדירוג לחיובי מיציב.

ב-5 באוגוסט 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינות ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-1 בספטמבר 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-26 בספטמבר 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-11 בנובמבר 2016, סוכנות הדירוג Fitch העלתה את הדירוג של מדינת ישראל. הדירוג של מדינת ישראל לטווח הארוך הועלה ל A+ ולטווח הקצר ל F1+. תחזית הדירוגים עודכנה ל-stable (יציב).

ב-25 בנובמבר 2016, סוכנות הדירוג Fitch העלתה את דירוג הבנק לטווח הארוך ל A. תחזית הדירוג נותרה stable (יציב).

ב-12 בדצמבר 2016, סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-20 בדצמבר 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-21 בדצמבר 2016, סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-14 בפברואר 2017, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-19 במרס 2017, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה - פרטים נוספים

א. גישת הנהלה - מגזר קמעונאות

כללי

מגזר קמעונאות מאופיין במתן הצעות ערך ושירותים פיננסיים ללקוחות משקי בית ואנשים פרטיים, עסקים קטנים ובינוניים ולקוחות עתירי ממון בארץ ובעולם (private banking). הצעות ושירותים אלו מוענקים ללקוחות בהתאם לצרכיהם המשתנים והעדפותיהם ובהתאם למאפיינים רלבנטיים אחרים.

מבנה המגזר ומאפייניו

סניפים:

לקוחות משקי בית ועסקים קטנים - פריסה רחבה של 203 סניפים הפרוסים בכל רחבי הארץ. השרות ללקוחות בסניף ניתן על ידי צוותי הבנקאים המחולקים על פי מגזרי הלקוחות. צוותים אלו מרכזים את הטיפול בלקוח על כל היבטיו ומתמחים בטיפול על פי מאפייני הלקוח וצרכיו. הסניפים כוללים את סניפי בנק ערבי לשעבר שמוזג עם ולתוך לאומי ביום 31 בדצמבר 2015.

לקוחות בנקאות פרטית - המגזר בארץ מנוהל בחמישה מרכזי בנקאות פרטית ייחודיים בפריסה ארצית - תל אביב, ירושלים, חיפה והרצליה פיתוח. המרכזים משרתים לקוחות פרטיים אמידים, תושבי ישראל ותושבי חוץ ומכירים את צרכיהם, העדפותיהם ותחומי התעניינותם של הלקוחות. בנוסף מנהל המערך ארבעה סניפים ייעודיים לפלח לקוחות בעלי תיקי השקעות של 1.5 מיליון ש"ח ועד 6 מיליון ש"ח הממוקמים בחיפה, רחובות, תל אביב והרצליה.

ערוצים ישירים ודיגיטליים:

השירותים הבנקאיים ניתנים גם באתר לאומי באינטרנט, אפליקציית לאומי דיגיטל בסלולר, מוקד טלפוני בלאומי CALL, מכשירי מידע לאומי, ופתרונות אינטרנט וסלולר מתקדמים נוספים.

המגזר פועל, בין השאר, הן להרחבת היקף הלקוחות מקבלי שירות טלפוני במוקד לאומי CALL, (אליו מקושרים כיום, מאות אלפי לקוחות שמבצעים דרכו את עיקר הפעילות השוטפת בחשבונם) והן להרחבת הפעילות בערוצים הדיגיטליים (מידי יום מתבצעות אלפי פעולות באמצעות האינטרנט והסלולר).

בנוסף, לאומי השיק לאחרונה את אפליקציית התשלומים PEPPER Pay ואת אפליקציית הבנקאות PEPPER (האחרונה פתוחה, בשלב זה, למוזמנים בלבד); אלו אבני דרך ראשונות ומרכזיות בכינונה של בנקאות דיגיטלית שתנוהל כולה דרך המובייל. האפליקציות החדשות תאפשרנה למשתמשים ליהנות מחוויית לקוח פרסונלית, איכותית ומתקדמת, כזו המושתתת על מענה לצרכיהם, באופן ידידותי, הוגן ומותאם אישית, "בכל זמן ומכל מקום".

התפתחויות בשוקים של המגזר ובמאפייני הלקוחות

המגזר מושפע מהשינויים בנתונים הדמוגרפיים והכלכליים באוכלוסיית המדינה, משינויים בצריכה הפרטית וכן ממאפייני החיסכון של הלקוחות.

התחרות במגזר גוברת ונמצאת במגמת התחזקות. בשנים האחרונות התפתחה בבנקאות הקמעונאית תחרות מצד גופים פיננסיים ואחרים ובעיקר חברות כרטיסי האשראי (בתחום האשראי הצרכני), חברות הביטוח, רשתות השיווק הקמעונאיות ומזמים טכנולוגיים פיננסיים. חלק מהתחרות נעשית על ידי גופים שאינם מבוקרים על ידי בנק ישראל או שאינם מבוקרים כלל ושאינם עובדים תחת המגבלות שחלות על הבנקים.

במגזר הבנקאות הפרטית המציאות העסקית מאופיינת בתנאי תחרות מוגברת, ברמת אי וודאות גבוהה ובשינויים רגולטורים מהותיים.

מוצרים ושירותים

הבנק הגדיר את העסקים הקטנים והבינוניים כאוכלוסייה במיקוד ובהתאם השיק את זירת העסקים של לאומי, שהינה מעטפת של כלים ושירותים בלעדיים וחדשניים.

אשראי פרטי: הבנק מציע ללקוחות מוצרי אשראי שונים המתאימים לצרכיהם ולשלבים השונים בחייהם. בשנים האחרונות ניכר גידול באשראי למשקי הבית בישראל. ההלוואות אטרקטיביות בין היתר עקב הריבית הנמוכה במשק. עדיין, רמת המינוף של משקי הבית בישראל נמוכה יחסית למדינות מפותחות בעולם, אולם המגמה הנה של עליית היקפי האשראי ועמה הסיכון.

מדיניות הבנק הינה לפעול לפיזור סיכון האשראי על ידי קביעת גובה מסגרות חשיפה בתיק האשראי. ניהול תיק האשראי מבוצע לפי שיקולי סיכון ותשואה מול סיכון.

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות בסניפים השונים הפרושות ברחבי הארץ המשויות למערך המשכנתאות. למערך המשכנתאות 86 נציגויות הפועלות בסניפי לאומי ו-6 נציגויות עצמאיות.

מרכז לעסקים קטנים

ביום 17 בינואר 2016 הודיע משרד האוצר כי הצעת שותפות לאומי-מנורה זכתה במקום הראשון מבין ההצעות שהוגשו במסגרת מרכז המדינה למימון עסקים קטנים ובינוניים.

הקרן החלה פעילותה במהלך אפריל 2016. במסגרת הפעילות המשותפת של השותפות מועמדות הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה.

ההלוואות מועמדות במימון משותף של לאומי - 60%, מנורה - 40%. במסגרת מנת הערבות הראשונה ניתן להעמיד הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בהיקף של עד כמיליארד ש"ח.

ייעוץ פנסיוני

יתרות הנכסים הפנסיוניים של הלקוחות המיועצים בקבוצת לאומי הידועות עד לסוף דצמבר 2016, לרבות קרנות השתלמות שניתן בגינן יעוץ במסגרת הייעוץ הפנסיוני ו/או ייעוץ בהשקעות, מסתכמות בכ-29.4 מיליארד ש"ח.

לקוחות

הבנק ערוך להציע את שירותיו בהתאמה לקבוצות האוכלוסיה השונות במגזר.

ב. גישת הנהלה - מגזר בנקאות מסחרית

כללי

הבנקאות המסחרית - מתמחה במתן מכלול השירותים הפיננסיים לחברות העסקיות הבינוניות (Middle Market) בכל ענפי המשק. בנוסף מטופלים לעיתים במגזר זה בעלי העניין של החברות העסקיות במגזר הכוללים את בעלי המניות ובעלי תפקידים בכירים.

השירות והשיווק לחברות אלה מתבצעים באופן פרטני הכולל, מימון עסקאות באמצעות מכשירי אשראי תפורים לצרכים הייחודיים של הלקוחות, התאמת מוצרי השקעה ומכשירים פיננסיים לגידור סיכונים, מימון עסקאות סחר בינלאומי, וכן מימון חברות הזנק.

הבנקאות המסחרית כוללת גם פעילות מחוץ לישראל באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל. חברות המלוות במערך המסחרי יכולות לבחור לעבוד גם עם שלוחות אלו בעת הרחבת פעילותן לחו"ל.

מבנה המגזר ומאפייניו

ניהול המגזר בארץ נעשה על ידי המערך המסחרי, אשר הינו חלק מהחטיבה העסקית מסחרית. הקשר העיקרי עם הלקוחות הינו באמצעות סניפים מסחריים ייעודיים הפרוסים בכל הארץ וכן באמצעות שירותים טכנולוגיים, כערוצים ישירים, מערכת Cash Management וכו'. למערך המסחרי 24 סניפי עסקים הממוקמים באזורי תעשייה ובערים הגדולות ומשויכים על בסיס גיאוגרפי ל-5 מרחבים מסחריים וכן מרכז לאומי טק ביזנס סנטר בהרצליה. הסניפים מתמחים בניהול הפעילות העסקית האופיינית ללקוחות המגזר, ומקנים למערך יתרון תחרותי. למידע בנוגע לשינוי במבנה הארגוני של המערך ראה פרק [מבנה ארגוני](#).

התפתחות בשווקים של המגזר ובמאפייני לקוחותיו

פעילותם העיקרית של לקוחות המגזר מבוצעת בשוק המקומי בענפי המשק השונים כגון: תעשייה, תשתיות, הייטק, מסחר ושירותים, נדל"ן ועוד, וכן בשווקים בחו"ל.

הציפיות לשנת 2017 הינן להמשיך צמיחה כלכלית מתונה בעולם ובארץ הצפויה להשליך על לקוחות המשתייכים למגזר ה-Middle market. לאור זאת, מנהל המערך המסחרי את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובפרט - הלקוחות הרגישים תוך בחינת מגמות ההתפתחות וההשלכות עליהם.

מוצרים ושירותים

למערך המסחרי מגוון רחב של מוצרים המיועדים ללקוחותיו השונים, הכולל בין היתר: מימון צרכי הון חוזר, מימון השקעות לזמן ארוך, מימון סחר חוץ, מימון נדל"ן מניב וליווי CONSTRUCTION LOAN, ניכיון חשבונות ופקטורינג, מימון מיזוגים ורכישות ועוד.

לאומי הינו הבנק הישראלי הראשון שהשיק מערכת Cash Management, המהווה פורטל חדשני ומאובטח וכוללת מעטפת שירותים ומוצרים פיננסיים מתקדמים. הפורטל מאפשר, בין היתר, קבלת מידע מרוכז אודות חשבונות בבנקים השונים, יתרות ותנועות כספיות ועוד.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למערך המסחרי הינם חברות עסקיות בינוניות מענפי המשק השונים: מסחר, תעשייה, נדל"ן, היי טק ועוד. כמו כן, מספק המערך המסחרי שירותים גם לבעלי העניין בחברות אלו.

ככלל, ישויכו למגזר בנקאות מסחרית, לקוחות עם היקף מסגרות אשראי מאושרות של מעל 10 מיליון ש"ח ועד 120 מיליון ש"ח (כולל) או לקוחות עם מחזור עסקים של מעל 20 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח. כמו כן, כולל המגזר חברות הזנק בכל היקף מסגרות אשראי ומחזור עסקים.

ג. גישת הנהלה - מגזר בנקאות עסקית

כללי

מגזר הבנקאות העסקית מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לתאגידיים גדולים, חלקם בעלי פעילות רב לאומית. השירותים הניתנים מבוססים על מתן פתרון כולל לצרכי הלקוח, תוך ראיית מגוון עסקיו.

מבנה המגזר ומאפייניו

המגזר לבנקאות עסקית מנוהל בישראל על ידי המערך העסקי בחטיבה העסקית מסחרית. המערך העסקי פועל באמצעות 3 סקטורים עסקיים: סקטור טכנולוגיה ותיירות, סקטור כימיה צריכה ורשויות וסקטור תעשייה ומסחר. השירות ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המרכזים את שירותי הקבוצה מול הלקוח ומתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח. המגזר מספק מגוון מקיף של שירותי בנקאות לכל סוגי החברות בענפים השונים. חשבונות הלקוחות מנוהלים בעיקר בשלוחות עסקיות המתמחות בטיפול בלקוחות גדולים ובעלי פעילות מגוונת והממוקמות בסניפים מרכזיים, וכן ככל שרלוונטי בשלוחות הבנק בחו"ל. עסקאות מיוחדות/מורכבות כגון מימון רכישת אמצעי שליטה, בדיקת תוכניות השקעה ומימון פרויקטים, פעילות סחר בין-לאומי, מימון חייבי חו"ל/חייבים מקומיים, עסקאות מימון המתבצעות בדרך של סינדיקציה, ועוד מלוות על ידי יחידות ייעודיות המתמחות בטיפול בעסקות מסוג זה, בשל מורכבותן ורמת הסיכון הגלומה בהן.

מערך אשראים מיוחדים, הפועל בחטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן, מטפל בלקוחות עסקיים שנקלעו לקשיים, תוך ניסיון לסייע בהבראת לקוחות פעילים וגביית חובות לקוחות עסקיים שלא ניתן לשקמם.

התפתחויות בשוקים של המגזר ובמאפייני הלקוחות

המגזר העסקי מנהל את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובהתמקדות בלקוחות הרגישים ובחינת מגמות ההתפתחויות וההשלכות עליהם.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים, בין השאר: מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מתן פתרונות בתחום המימון והסחר הבינלאומי (לרבות מימון בביטוח אשראי או חברות ביטוח פרטיות של פרויקטים בחו"ל), מימון מיזוגים ורכישות, העמדת מימון בעסקאות גדולות באמצעות ארגון סינדיקטים תוך שיתוף הגופים המוסדיים ובנקים ישראלים וזרים, מכשירים פיננסיים להגנה מפני סיכונים מטבע, סיכונים ריבית ושינויים במחירי סחורות. כמו כן, הטיפול כולל יזום שירותים בנקאיים, לחברות, למנהלים ולעובדי החברות.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה מאופיינים ברובם כמעמד מוביל בשוק ובדומיננטיות בתחום עיסוקם, החברות הן בחלקן ציבוריות ממגוון ענפי משק שונים, בעלות מבנה ארגוני מורכב הכולל מספר רבדים של ניהול ומוטת שליטה רחבה.

ככלל, ישויכו למגזר בנקאות עסקית, לקוחות עם היקף מסגרות מאושרות של מעל 120 מיליון ש"ח או לקוחות עם מחזור עסקים של מעל 400 מיליון ש"ח. במגזר בנקאות עסקית יטופלו גם לקוחות בעלי מסגרת מעל 80 מיליון ש"ח, אם האובליגו הכולל שלהם במערכת הבנקאית עולה על 250 מיליון ש"ח.

ד. גישת הנהלה - מגזר נדל"ן

כללי

מערך הנדל"ן מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחות שעיקר עיסוקם בתחום הבניה והנדל"ן ובתחום פרויקטים של תשתית. מימון ענף הבניה נעשה תוך שימוש במכשירים ובכלי ניתוח ייחודיים למגזר, תוך נקיטת מדיניות שקולה. מימון הפרויקטים נעשה במתכונת הליווי הסגור (Construction Loan), עם פיקוח ומעקב הדוקים ותוך שימת דגש על בחינה מדוקדקת של כל פרויקט.

מבנה המגזר ומאפייניו

מגזר הנדל"ן מנוהל בישראל ברובו על ידי החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן. הטיפול במערך הנדל"ן מבוצע באמצעות 2 סקטורים: נדל"ן עסקי ויזמות נדל"ן. המערך מספק מגוון מקיף של שירותי בנקאות לחברות הבניה וליזמים והקבלנים

הגדולים במשק, תוך התמחות ומיומנות ספציפית בכל תחומי הנדל"ן במשק. חשבונות הלקוחות מנוהלים בעיקר בשלוחות עסקיות המתמחות בטיפול בלקוחות גדולים ובעלי פעילות מגוונת והממוקמות בסניפים מרכזיים, וכן ככל שרלוונטי, בשלוחות הבנק בחו"ל. השירות ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המרכזים את שירותי הקבוצה מול הלקוח ומתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח.

התפתחויות בשווקים של המגזר ובמאפייני הלקוחות

שנת 2016 אופיינה בהגברת התחרות למימון פעילות נדל"ן על ידי מוסדות שוק ההון מחד, ומאידך מגבלות ההון במערכת הבנקאית.

שוק הנדל"ן בישראל הינו חלק מכלל הפעילות העסקית במשק הישראלי. הציפיות לשנת 2017 הינן להמשיך צמיחה כלכלית מתונה בארץ, אשר, בין היתר, תשליך גם על הלקוחות בשוק המקומי. הפעילות העסקית תושפע מהמצב המאקרו כלכלי בארץ ובעולם כגון: מחירי הסחורות והאנרגיה, השינוי בין המטבעות והמצב הגיאופוליטי, שישיעו על החלטות ההשקעה של החברות הגדולות במשק הישראלי.

מגזר הנדל"ן מנהל את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובהתמקדות בלקוחות הרגישים ובחינת מגמות ההתפתחויות וההשלכות עליהם.

בתחום הנדל"ן למגורים, שנת 2016 אופיינה בהתמתנות והתייצבות בקצב המכירות, אף כי זה עדיין גבוה מהתקופה המקבילה וכן מהממוצע ארוך הטווח. בנוסף, טרם ברורה השפעתה של תוכנית "מחיר למשתכן", אשר מהווה את עיקר שיווק הקרקעות מאז תחילת התוכנית במתכונתה החדשה בשנת 2015, על מחירי הדירות, במיוחד באזורי הביקוש הראשוניים.

שוק הנדל"ן המניב למשרדים, נמצא במתאם גבוה עם צמיחת התוצר העסקי. בשנים הקרובות ניתן להעריך כי יהיה קיים פוטנציאל לעודף היצע לשטחי משרדים בפרויקטים הנמצאים כיום בתהליכי בניה, אך עד עתה לא רואים שינויים מהותיים הן בשיעור התפוסה והן בדמי השכירות.

שוק הנדל"ן המסחרי מושפע במידה רבה מהתפתחויות בצריכה הפרטית של משקי הבית. בשוק זה נשמרה עדיין יציבות יחסית אשר באה לידי ביטוי בשמירה על שיעורי תפוסה גבוהים יחסית ודמי שכירות יציבים, עם זאת, ניתן להבחין במגמות מסוימות של עליה ביחס עלויות השכירות לפדיון עקב שחיקה בו.

בתחום התשתיות הלאומיות, לרבות בתחום קבלני הביצוע והתשתית, אשר נהנה בשנים האחרונות מהגידול בהיקפי הבנייה למגורים ובנייה שלא למגורים, נמשכת ההאטה בקצב התחלת פרויקטים חדשים של תשתית לאומית, לצד תנדויות בהיקפי הבניה בשוק המגורים במקביל גוברת התחרות בתחום הביצוע שתוצאתה מגמה של עליה ברמת הסיכון בתחום זה.

בשנת 2017 כמו בשנים קודמות, צפויה הפעילות בתחום הנדל"ן להיות מושפעת מהמצב המאקרו כלכלי, מההתערבות השלטונית/הרגולטורית (במיוחד בשוק המגורים), השלמות פרויקטי בנייה (במיוחד בשוק המשרדים) וכן מהיקפי ההשקעות של המדינה בתחום התשתיות הלאומיות.

מוצרים ושירותים

המימון בתחום הבניה והנדל"ן נעשה על ידי שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים בתהליך קבלת החלטות והבקרה אחר הליווי הפיננסי הניתן לפרויקטים ולנכסים השונים. המימון נעשה תוך מכוונות לגיוון תיק האשראי והבחנה בין המגזרים השונים - מגורים, נכסים מניבים ביעוד למסחר ומשרדים, בניה לתעשייה ומסחר. מימון פרויקטים במהלך תקופת ההקמה ובמיוחד למגורים יבוצע ככלל בשיטת הליווי הסגור (Construction Loan) המאפשרת פיקוח צמוד בתדירות גבוהה על הפרויקט המלווה.

כמו כן, במסגרת המימון של תחום הבניה והנדל"ן, המגזר מטפל בליווי עסקאות נדל"ן בחו"ל, באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל, במתן אשראי, בליווי הייזום והפיתוח של פרויקטים בנדל"ן ומלוואות, רכישת נכסים מניבים לרבות בתי אבות סיעודיים והפעלתם.

במהלך 2016, בשים לב לדרישות הרגולטוריות השונות, המשיך המגזר ביישום מדיניות אשראי שקולה תוך הבחנה בין רמות הסיכון השונות ובהתאמה קביעת מרווחי האשראי ותנאיו.

מימון הפעילות העסקית במוקדים העיקריים של הבנק בחו"ל, תורם לפיזור סיכונים באמצעות חשיפה לסביבות מאקרו כלכליות שונות ולמאפיינים שונים של לקוחות. על כן, הבנק פועל להגדיל את ההשתתפויות שלו בעסקאות של שלוחות הבנק בחו"ל.

לקוחות

לקוחות המערך הן החברות הגדולות והבינוניות במשק בתחום הנדל"ן, קבלנות הביצוע והתשתית וחברות עסקיות נבחרות העוסקות בייזום נדל"ן וקבלנות ובתחום הנכסים המניבים.

למגזר הנדל"ן משתייכים לקוחות מערך בניה ונדל"ן שהיקף המסגרות המאושרות שלהם עולה על 50 מיליון ש"ח בפרויקטי נדל"ן (CL), על 80 מיליון ש"ח בתחום קבלני הביצוע והתשתית, ועל 120 מיליון ש"ח במימון נכסים מניבים (80 מיליון ש"ח לנכס בודד).

ה. גישת הנהלה - מגזר שוקי הון

כללי

הניהול הפיננסי של הבנק והקבוצה, כולל את ניהול חדרי העסקות וכן מעניק שירותים שונים לבנקים ומשקיעים מוסדיים ומשמש כ"מנהל לקוח" עבורם. להלן תחומי הפעילות העיקריים של המגזר:

- ניהול הנוסטרו על דרך של השקעת האמצעים הכספיים העצמיים של הבנק במכשירי השקעה סחירים ולא סחירים וניהול ההשקעות הישירות במניות של חברות סחירות ושאינן סחירות, כאשר ניהול ההשקעות הריאליות מתבצע על ידי לאומי פרטנרס.
- ניהול חדרי עסקאות, המספקים שרותי מסחר ללקוחות הבנק, ובכלל זה עשיית שוק, בעיקר במטבעות, בניירות ערך, ובמכשירים נגזרים.
- ניהול המקורות והשימושים והנזילות.
- ניהול החשיפות לסיכוני השוק - לרבות ניהול חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- ניהול מחירים על ידי קביעת מחירי המעבר (Transfer Prices), ותמחר עסקות פיננסיות מיוחדות.
- ניהול הפעילות הבנקאית של לקוחות מוסדיים ותאגידיים אחרים בעלי פעילות נרחבת בשוק ההון.
- פיתוח מכשירים פיננסיים.

מבנה המגזר

הניהול הפיננסי מבוצע על ידי חטיבת שוקי הון, שמרכזת ומתאמת את הנושא ברמת הקבוצה. פעילות הניהול הפיננסי כוללת את ניהול התיק הבנקאי ואת התיק למסחר, וכן מתן שירות ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים לרבות הלקוחות המוסדיים. הפעילות בתיק הבנקאי מנוהלת באגף ALM וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, ואת החשיפות לסיכוני שוק ונזילות. הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדרי עסקות ויחידות הנוסטרו בשקלים ובמט"ח.

הכלים המרכזיים לניהול התיק הבנקאי הינם מחירי מעבר, פעילות בתיקי הנוסטרו הזמינים למכירה ושימוש במכשירים נגזרים.

תחומי האחראיות העיקריים של ALM הם ניהול ההון הפיננסי של הבנק והחשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות העסקית והסטטוטורית וסיכון הנזילות, וכן הקצאת המקורות לשימושים השונים באמצעות יישום מדיניות מחירי המעבר. מדיניות זו נקבעת בהתאם לצרכי הבנק, לתכנון וניהול תמהיל המקורות והשימושים ולהתפתחויות בסביבה העסקית ובתחזיות. במסגרת זו נקבעת גם המתודולוגיה להתחשבות בין מרכזי הרווח, וכן מתומחרות עסקאות מורכבות ומיוחדות.

הניהול השוטף של הנזילות מיושם בהתאם למדיניות הבנק ועל פי ההוראות המחייבות. הניהול מתבצע על ידי יחידה ייעודית שתפקידה המרכזי הינו תכנון וניהול אופטימלי של יתרות הנזילות, בכפוף לתאבון הסיכון, תוך הבטחת רמת נזילות המאפשרת פעילות עסקית, עמידה בכל ההתחייבויות הכספיות של הבנק בסביבה עסקית רגילה, וגם בתרחישי קיצון. המדידה, הניתוח, התכנון, והדיווח מתבצע באמצעות מערכת לניהול סיכונים SUMMIX (Risk Pro לשעבר), המספקת מידע רחב על כל הפעילות הפיננסית של הבנק ועל סיכוני השוק והנזילות הגלומים בה. המערכת מאפשרת בחינה ומעקב אחר ההשפעה של תרחישים שונים (מחיר וכמות), על הרווחיות הפיננסית והון הבנק.

לתיאור עיקרי מדיניות ההשקעות בניירות ערך (נוסטרו) ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון [ע"פ ניהול ערך](#).

רווח המגזר

רווח המגזר מושפע בעיקר מפעילות הנוסטרו, חדרי העסקאות וניהול ALM וכן התוצאות של החברות הכלולות הריאליות. להלן המרכיבים העיקריים של הרווח הנקי:

- התוצאות של ניהול סיכוני השוק, ובכלל זה השינויים החלים במחירי המעבר. הכנסות והוצאות כתוצאה משינויים במחירי המעבר נזקפים במלואם למגזר הפיננסי, שאליו מועברים גם כל סיכוני השוק ממגזרי הפעילות האחרים.
- רווחים/הפסדים ממימוש ניירות ערך והפרשות לירידת ערך בגין ירידת ערך של ניירות ערך שאינן בעלות אופי זמני ורווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי שוק של ניירות ערך למסחר.
- התאמות לשווי שוק של מכשירים נגזרים.
- השפעות הפרשי שער מט"ח/שקל ומדד המחירים לצרכן, לרבות התאמות מתרגום של ההשקעות בחו"ל כולל השפעת המס המתיחס.
- הכנסה הנובעת מפעילות עשיית שוק.
- הכנסות/הוצאות הנובעות מהשקעת יעודות לפנסיה, לחופשת יובל, וחופשה רגילה.
- עלויות מסוימות הקשורות להתחייבויות פנסיוניות המחושבות על בסיס אקטוארי.
- רווחי חברות כלולות.

ההוצאות התפעוליות של המגזר כוללות בעיקר את ההוצאות התפעוליות הישירות וכן הוצאות עקיפות, הכרוכות בניהול סיכוני השוק, ניהול תיקי ניירות הערך העצמיים (הנוסטרו), וניהול חדרי העסקאות.

התפתחויות בשווקים

בשנת 2016 על רקע תנודות ואירועי מאקרו משמעותיים השתנתה המגמה הכללית בשוק מספר פעמים במהלך השנה דבר שחייב התאמות בניהול הפיננסי ובניהול החשיפות.

מוצרים ושירותים

עיקר הפעילות במגזר זה היא שירותי קסטודי, ברוקראז' ונגזרים סחירים ולא סחירים. כמו כן, הבנק נותן שירותים תפעוליים לחברות ניהול קופות גמל, קרנות נאמנות וקרנות השקעה.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה הינם חברות ביטוח, קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות פנסיה, קרנות נאמנות, תעודות סל, בנקים מסחריים ובנקים להשקעות, וכן לקוחות אחרים הפעילים באופן אינטנסיבי בשוקי ההון.

שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2014			2015			2016		
שיעור הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח	הכנסות ריבית
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור ^(א)								
3.74	8,108	216,805	3.17	7,265	229,093	3.25	7,757	238,767
4.10	945	23,025	3.92	905	23,069	4.02	940	23,366
3.77	9,053	239,830	3.24	8,170	252,162	3.32	8,697	262,133
אשראי לממשלה								
3.88	18	464	3.35	15	448	3.59	18	502
-	-	42	-	-	13	-	-	10
3.56	18	506	3.25	15	461	3.52	18	512
פיקדונות בבנקים								
0.68	57	8,387	0.58	56	9,654	0.92	69	7,529
1.65	25	1,518	1.42	14	987	2.25	17	754
0.83	82	9,905	0.66	70	10,641	1.04	86	8,283
פיקדונות בבנקים מרכזיים								
0.55	136	24,651	0.13	35	27,544	0.10	36	34,420
0.19	10	5,376	0.09	4	4,642	0.11	6	5,451
0.49	146	30,027	0.12	39	32,186	0.11	42	39,871
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר								
0.66	11	1,668	0.17	3	1,732	0.14	2	1,455
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.66	11	1,668	0.17	3	1,732	0.14	2	1,455
אג"ח זמנות למכירה ^(ד)								
1.46	517	35,451	0.76	326	42,997	0.89	536	60,198
1.70	76	4,473	1.59	73	4,581	2.03	102	5,016
1.49	593	39,924	0.84	399	47,578	0.98	638	65,214
אג"ח למסחר ^(ד)								
1.03	106	10,249	0.73	83	11,330	0.53	59	11,088
1.81	3	166	1.64	5	304	14.49	10	69
1.05	109	10,415	0.76	88	11,634	0.62	69	11,157
3.01	10,012	332,275	2.46	8,784	356,394	2.46	9,552	388,625
סך כל הנכסים נושאי ריבית								
7,396			^(א) 6,030			6,508		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית								
^(א) 36,374			^(א) 44,959			37,672		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ג)								
10,012	^(א) 376,045		8,784	^(א) 407,383		9,552	432,805	
סך כל הנכסים								
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל								
3.06	1,059	34,600	2.98	1,001	33,596	3.10	1,075	34,666

הערות ראה [עמוד 632](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2016		2015		2014	
יתרה ממוצעת ^(א)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
238,902	(1,093)	(0.46)	221,889	(821)	(0.37)
90,324	(15)	(0.02)	75,133 ^(א)	(13)	(0.02)
148,578	(1,078)	(0.73)	146,756 ^(א)	(808)	(0.55)
16,849	(131)	(0.78)	16,570	(124)	(0.75)
3,740	(10)	(0.27)	2,943	(7)	(0.24)
13,109	(121)	(0.92)	13,627	(117)	(0.86)
255,751	(1,224)	(0.48)	238,459	(945)	(0.40)
פיקדונות הממשלה					
154	(4)	(2.60)	149	(4)	(2.68)
583	-	-	421	-	-
737	(4)	(0.54)	570	(4)	(0.70)
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
פיקדונות מבנקים					
4,416	(7)	(0.16)	5,100	(11)	(0.22)
13	(8)	(61.54)	40	(3)	(7.50)
4,429	(15)	(0.34)	5,140	(14)	(0.27)
ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
812	(2)	(0.25)	958	(3)	(0.31)
-	-	-	-	-	-
812	(2)	(0.25)	958	(3)	(0.31)
אגרות חוב					
24,204	(781)	(3.23)	21,237 ^(א)	(700)	(3.30)
-	-	-	-	-	-
24,204	(781)	(3.23)	21,237	(700)	(3.30)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
285,933	(2,026)	(0.71)	266,364	(1,666)	(0.63)
81,458	-	-	76,278	-	-
6,112	-	-	6,430 ^(א)	-	-
29,333	-	-	30,702 ^(א)	-	-
402,836	(2,026)	-	379,774 ^(א)	(1,666)	-
29,969	-	-	27,609	-	-
432,805	(2,026)	-	407,383 ^(א)	(1,666)	-
1.98	7,363	1.84	7,118	7,118	1.75
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
353,959	6,590	1.86	322,798	6,244	1.93
34,666	936	2.70	33,596	874	2.60
388,625	7,526	1.94	356,394	7,118	2.00
17,445	(139)	(0.80)	17,031	(127)	(0.75)

הערות ראה [עמוד 632](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2014			2015			2016		
שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי לא צמוד								
3.08	6,178	200,542	2.53	5,648	222,907	2.39	6,030	252,026
(0.59)	(906)	152,607	(0.30)	(503)	^(א) 169,944	(0.34)	(624)	185,536
2.49		2.23				2.05		
מטבע ישראלי צמוד מדד								
3.35	1,890	56,436	2.46	1,294	52,685	2.90	1,482	51,140
(2.93)	(1,418)	48,374	(2.02)	(858)	42,457	(2.29)	(948)	41,381
0.42		0.44				0.61		
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
2.17	885	40,697	1.78	841	47,206	1.90	965	50,793
(0.43)	(167)	39,208	(0.48)	(178)	36,932	(0.76)	(315)	41,571
1.74		1.30				1.14		
סך פעילות בישראל								
3.01	8,953	297,675	2.41	7,783	322,798	2.39	8,477	353,959
(1.04)	(2,491)	240,189	(0.62)	(1,539)	^(א) 249,333	(0.70)	(1,887)	268,488
1.97		1.79				1.69		

הערות ראה [עמוד 632](#)

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2016 לעומת 2015		2015 לעומת 2014			
שינוי נטו	שינוי ^(ח)	שינוי נטו	שינוי ^(ח)	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
314	178	492	390	(1,233)	(843)
12	23	35	2	(42)	(40)
326	201	527	392	(1,275)	(883)
נכסים נושאי ריבית אחרים					
134	68	202	71	(398)	(327)
9	30	39	(10)	(8)	(18)
143	98	241	61	(406)	(345)
469	299	768	453	(1,684)	(1,228)
סך כל הכנסות (הוצאות) הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
78	194	272	42	(668)	(626)
2	5	7	1	(15)	(14)
80	199	279	43	(683)	(640)
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
57	19	76	(60) ^(א)	(266)	(326)
2	3	5	1	(18)	(17)
59	22	81	(59)	(284)	(343)
139	221	360	(16)	(967)	(983)
סך הכל הוצאות הריבית					

הערות ראה [עמוד 326](#).

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיסי נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 548 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 490 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות בסך של 310 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (31 בדצמבר 2015 - 363 מיליון ש"ח).
- (י) סווג מחדש.

רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015				2016				
1	2	3	4	1	2	3	4	
במיליוני ש"ח								
1,502	2,818	2,463	2,001	1,925	2,704	2,607	2,316	הכנסות ריבית
(14)	818	588	274	270	670	637	449	הוצאות (הכנסות) ריבית
1,516	2,000	1,875	1,727	1,655	2,034	1,970	1,867	הכנסות ריבית, נטו
81	12	73	33	(123)	(154)	106	46	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,435	1,988	1,802	1,694	1,778	2,188	1,864	1,821	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית								
1,319	(105)	325	71	24	534	499	225	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,051	1,035	1,013	993	988	989	996	994	עמלות
55	53	6	481	20	15	19	105	הכנסות אחרות
2,425	983	1,344	1,545	1,032	1,538	1,514	1,324	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
(N) 1,442	(N) 1,369	(N) 1,384	(N) 1,349	(N) 1,242	(N) 1,546	(N) 1,354	1,280	משכורות והוצאות נלוות
(N) 415	(N) 428	(N) 421	(N) 414	(N) 394	(N) 425	(N) 435	443	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(N) -	(N) -	-	5	-	-	-	-	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
(N) 378	(N) 365	(N) 316	(N) 550	(N) 354	(N) 384	(N) 166	557	הוצאות אחרות
2,235	2,162	2,121	2,318	1,990	2,355	1,955	2,280	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות
1,625	809	1,025	921	820	1,371	1,423	865	רווח לפני מסים
565	297	327	502	371	407	514	425	הפרשה למסים על הרווח
1,060	512	698	419	449	964	909	440	רווח לאחר מסים
131	15	15	16	19	16	21	10	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות לאחר מס
רווח נקי:								
1,191	527	713	435	468	980	930	450	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(9)	(9)	(9)	(4)	(9)	(10)	(11)	(7)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,182	518	704	431	459	970	919	443	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח בסיסי ומדולל למניה:								
0.80	0.35	0.48	0.29	(ב) 0.31	(ב) 0.63	(ב) 0.58	0.27	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (בשקלים חדשים)

(א) סווג מחדש.
(ב) הוצג מחדש.

מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

31 בדצמבר								
2015				2016				
1	2	3	4	1	2	3	4	
במיליוני ש"ח								
								נכסים
51,769	46,170	52,562	60,455	55,648	57,881	59,067	74,757	מזומנים ופיקדונות בבנקים
64,379	64,810	67,545	69,475	78,727	84,872	82,493	77,201	ניירות ערך ניירות ערך שנשאלו או נרכשו
2,197	2,177	1,420	1,764	1,621	1,476	896	1,284	במסגרת הסכמי מכר חוזר
254,223	258,460	263,822	265,070	267,705	269,602	267,895	265,450	אשראי לציבור
(3,948)	(3,912)	(3,813)	(3,671)	(3,572)	(3,554)	(3,527)	(3,537)	הפרשה להפסדי אשראי
250,275	254,548	260,009	261,399	264,133	266,048	264,368	261,913	אשראי לציבור, נטו
433	435	474	453	412	480	623	642	אשראי לממשלות
896	889	948	924	899	923	897	901	השקעות בחברות כלולות
3,103	3,054	2,992	3,095	3,060	3,042	3,044	3,147	בניינים וציוד
18	17	18	18	17	17	17	17	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
18,831	14,538	15,314	11,250	13,150	12,999	11,630	10,654	נכסים בגין מכשירים נגזרים
7,418	7,113	7,242	7,666	7,890	8,662	8,723	8,087	נכסים אחרים
399,319	393,751	408,524	416,499	425,557	436,400	431,758	438,603	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
305,017	304,043	317,991	328,693	330,354	339,998	336,851	346,854	פיקדונות הציבור
6,187	4,581	3,650	3,859	4,441	4,165	3,589	3,394	פיקדונות מבנקים
517	631	644	750	808	686	661	900	פיקדונות מממשלות
1,384	1,371	503	938	845	789	553	539	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
19,596	19,720	22,187	21,308	24,810	24,151	23,765	22,640	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
18,086	14,430	14,766	11,098	13,996	13,743	12,634	10,677	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
21,591	20,368	19,873	20,746	20,650	22,455	22,117	21,885	התחייבויות אחרות
372,378	365,144	379,614	387,392	395,904	405,987	400,170	406,889	סך כל ההתחייבויות
329	334	335	340	340	349	360	367	זכויות שאינן מקנות שליטה
26,612	28,273	28,575	28,767	29,313	30,064	31,228	31,347	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
26,941	28,607	28,910	29,107	29,653	30,413	31,588	31,714	סך כל ההון
399,319	393,751	408,524	416,499	425,557	436,400	431,758	438,603	סך כל ההתחייבויות וההון

מילון מונחים	הגדרה
א	
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.
איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)	איגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS)	נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מגודרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטית.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי on call	אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC	אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למוחלטת.

	<p>אשראי נחות</p> <p>אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.</p>
<p>אשראי פגום</p> <p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה.</p> <p>אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסינוג בקטגוריה זו.</p> <p>בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.</p>	
<p>ב</p>	<p>באזל 2/באזל 3</p> <p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>
<p>ה</p>	<p>הון עצמי רובד 1</p> <p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>
<p>הון רגולטורי</p>	<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>
<p>הון רובד 1 נוסף</p>	<p>הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. במועד הדיווח בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו. לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202</p> <p>ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p> <p>החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)</p> <p>הסכמי רכש/ מכר חוזר</p> <p>הסכמי רכיב (or reverse repurchase agreement) אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.</p>

<p>הפרשה פרטנית</p> <p>הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום</p>
<p>הפרשה קבוצתית</p> <p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>
<p>ח</p>
<p>חבות</p> <p>סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.</p>
<p>חוב בפיגור</p> <p>פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.</p>
<p>חוזה SWAP</p> <p>סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.</p>
<p>חוזה אקדמה (FORWARD)</p> <p>חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.</p>
<p>חוזה עתידי (FUTURE)</p> <p>חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.</p>
<p>חוזי אופציה</p> <p>מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.</p>
<p>חישוב אקטוארי</p> <p>כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמה, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויים עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.</p>

<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד. <p>בדוחות הכספיים גילוי על התחייבויות חוץ מאזניות של הבנק באות לידי ביטוי במסגרת ביאור 31.</p>	<p>חשיפות חוץ מאזניות</p>
<p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.</p>	<p>חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין</p>
ד	
<p>מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא נתמלא.</p>	<p>יחידות מניה חסומות RSU</p>
<p>מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי</p>	<p>יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע (PSU)</p>
<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>	<p>יחס הלימות ההון</p>
<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>	<p>יחס כיסוי נזילות</p>
<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	<p>יחס מינוף</p>
ה	
<p>מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.</p>	<p>כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD - (Probabil of Default ity)</p>

	ד
<p>מבני איגוח</p> <p>מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך מוקמת חברת יעודית (Entity SPE – Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסויים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranch). המחאת הזכויות כאמור יוצר מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE הוא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.</p>	מודל ההון הכלכלי
<p>מכשירים נגזרים משובצים (Derivative Embedded)</p> <p>נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים מכשירים פיננסיים אחרים או חוזרים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים) אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" Host (Contract).</p> <p>הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.</p>	משך חיים ממוצע (מח"מ)
	נ
<p>נגזר אשראי</p> <p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>	נדבך 1
<p>ניהול נכסים והתחייבויות – ALM</p> <p>ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.</p>	נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)
<p>נקודת בסיס – Bp</p> <p>מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.</p>	

		ס
סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.	
סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)	סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומתאמת לצרכיו תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.	
סיכון נזילות	סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.	
סיכון תפעולי	סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.	
סיכון שיורי	הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.	
סיכונים בסיסי	סיכון הבסיסי, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.	
סיכונים ריבית	סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.	
סיכון אסטרטגי	סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגיים.	
סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.	
סיכונים שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).	
		ט
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות שכר.	
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.	

<p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>	<p>רוך בסיכון (Value at Risk) - Var</p>
<p>פ</p>	
<p>מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.</p>	<p>ה-Cross Border Activity ("פעילות חוצת גבולות")</p>
<p>ר</p>	
<p>שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רוברד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים הון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושימרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (viability point of non). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>	<p>רוברד 2</p>
<p>הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.</p>	<p>רווח בסיסי למניה</p>
<p>חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.</p>	<p>רווח מדולל למניה</p>
<p>בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.</p>	<p>רווח/הפסד אקטוארי</p>
<p>ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.</p>	<p>ריבית העוגן</p>
<p>ש</p>	
<p>ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <ul style="list-style-type: none"> - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים. 	<p>שווי הוגן</p>
<p>השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.</p>	<p>שיעור ההפסד בהיתן כשל LGD - (Loss Given Default)</p>
<p>השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון הלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נתן האשראי.</p>	<p>שיעור המימון (LTV)</p>

	<p>שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)</p> <p>מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.</p>
<p>שיעור התשואה להון</p> <p>היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולת הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.</p> <p>התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע; רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי. 	
<p>ת</p>	<p>תאגיד עזר</p> <p>תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.</p>
<p>תהליך ICAAP- (Internal Capital Adequacy Assessment Process)</p> <p>התהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.</p>	<p>תהליך הסקירה הפיקוחי SREP - (Supervisory Review Process)</p> <p>התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.</p>
<p>תכנית הטבה מוגדרת</p> <p>סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות השקעות של קרן הקצבה או המבטח.</p>	<p>תשואה להון</p> <p>רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.</p>
<p>תשואה להון מותאמת - RORAC</p> <p>שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.</p>	

	B
כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית	BSC – Balanced Score Card
מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.	B.O.T – Build Operate Transfer
	C
אגרות חוב המגובה על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.	CDO – Collateralized Debt Obligation
מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.	CDS – Credit Default Swap
אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.	CLO – Collateralized Loan Obligation
מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.	COSO – Committee Of Sponsoring Organizations Treadway Commission of the
	D
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומחיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.	EMIR – European Market Infrastructure Regulation
	F
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב)	FNMA – Fannie Mae
	G
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	GNMA – Ginnie Mea

O

OECD

ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.

S

SCDO - Synthetic collateralized Debt Obligation

הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.

אֵינְדֵקְס

א

אוּמְדָנִים חֲשׁוֹנָאִיִּים קְרִיטִיִּים 3

אֵיגוּחַ 333,329,253,132

אִירוּשִׁים לְאַחַר תַּאֲרִיךְ הַמָּאֵז 142,141,117

אֶקְטוֹאֲרִי 335,331,321,190,189,188,186,181,176,156,133

אֲרָגוֹן מְחַדֵּשׁ שֶׁל חוֹבוֹת בְּעִיִּתִיִּים 244,243

ב

בְּאֵזֶל 330,306,204,199,198,174,98,84,74,49,48,32,11

335,333

בִּטְחוֹנוֹת 253,216,93,62

בְּנֵינִים וְצִיּוּד 9,135,119,117,115,114,111,109,23,21,20,10,9

328,327,299,280,279,255,254,171,170,147,138

בְּקֵרוֹת 335,306,300,132,106,105,104,103,101,93,3

ג

גּוֹרְמִים סְבִיבִתִּיִּים 127

גִּידוֹר 219,218,156,155,146,144,131,121,110,82,38,22

225,222,221,220

ד

דוּחַ מְאוּחַד עַל הַרוּחַ הַכּוֹלֵל 110,5

דוּחַ עַל הַשִּׁנּוּיִים בְּהוֹן הַעֲצָמִי 123

דוּחַ עַל תַּזְרִימֵי מְזוּמָנִים מְאוּחַד 116,115,114,5

דוּחַ רוּחַ וְהַפְסַד מְאוּחַד 327,283,109,9,5

דִּיבִדְנָדִים 281,198,137,115,99,19

ה

הוֹן וְהַלִּימּוֹת הַהוֹן 311,32,23,3

הוֹן מְנִיּוֹת 112

הוֹן עֲצָמִי רוֹבֵד 1 203,202,201,200,199,49,35,34,33,32,17

330

הוֹן רוֹבֵד 1 נוֹסֵף 330,32

הוֹן רוֹבֵד 2 335,202,201,174,33,32

הִיוֹן עֲלוּיּוֹת תּוֹכְנָה 301

הַלְבֵּנָת הוֹן 314,307,91,90

הַלוֹאֹת לְדִיּוֹר 69,68,67,58,57,56,55,53,52,40,34,33,24

240,239,238,231,230,208,164,163,127,124,94,73,72,70

282,253,251,250,249,248,247,246,245,244,243,242,241

317,311,310,305

הַנְּכָסִים הַמְשׁוֹעֲבָדִים 311,217,216

הַנְּפִקָה 312,198,185,172,136,34

הַסְבִּיבָה הַכִּלְכִּלִּית 119,118

הַפְרָשָׁה לִירִידַת עֵרֶךְ 138,130,129,114,96

הַפְרָשָׁה לְמַס 18,11

הַפְרָשָׁה פְּרֻטְנִית לְהַפְסְדֵי אִשְׂרָאֵל 244,243,144,127

הַפְרָשָׁה קְבוּצָתִית לְהַפְסְדֵי אִשְׂרָאֵל 335,331,129,127,33

הַצָּגָה מְחַדֵּשׁ 141

הַתְּחִיבּוּיּוֹת בְּגִין הַטְּבוֹת לְעוֹבְדִים 175,110

ו

וְעֵדָת 197,196,184,183,182,181,179,178,177,84,49,48

312,311,304,294,292,289,288,285,214,212,204,199,198

333,330,313

ז

חוֹבוֹת בְּעִיִּתִיִּים 250,249,248,247,127,54

חוֹבוֹת פְּגוּמִים 163,154,144,127,126,94,64,63,54,53,52,25

244,243,242,239,238,233,232,231,230,228,226,199,164

326,310,260,250,249,248,247,246,245

ח

יַחְסֵי הוֹן 198

יַחְסִים פִּינָנְסִים 11

יַעַד הוֹן 33

יְרִידַת עֵרֶךְ 139,138,135,131,130,124,120,114,99,97,26

321,140

ט

לוּיִם גְּדוֹלִים 17

לְקוֹחוֹת עֶסְקִיִּים 318,306,140,12,8

לְקוֹחוֹת קַמְעוֹנָאִיִּים 84,52

י

מָאֵז 328,283,111,10,5

מְכַנָּה אֲרָגוֹנִי 318,317,305,283,5

מְגַבְלוֹת 74,73,67,65,62,58,57,56,55,54,49,47,33,28,12

274,272,253,223,198,175,127,106,88,87,86,83,82,76

319

מְגַרֵי פְּעִילוֹת 228,226,225,172,140,117,54,39,38,36,5,3

316,303,283,236,235,234,233,232,231,230

מְגַרֵי פְּעִילוֹת פִּיקוּחִיִּים 225,140

מִדְד הַמְּחִירִים לְצָרְכָן 178,122,118,18,15

מִדְיֻנוֹת זְרוֹת 65,64,63,62

מִדְיֻנוֹת חֲשׁוֹנָאִית 142,141,140,139,94,54,34,3

מִדְיֻנוֹת נִיהוּל סִיכּוֹנִים 47,28

מוֹנִיטִין וְנִכְסִים בְּלִתֵי מוֹחְשִׁיִּים 202

מוֹסְדוֹת פִּינָנְסִים זְרִים 265,263

מוֹסְדִיִּים 282,229,227,181,173,147,67,66,39,38,34,14,8,6

320,311,310,306

מְזוּמָנִים וְשׁוּי מְזוּמָנִים 281,115,114

מִיזְגִים וְרִכִּישוֹת 318,317,44

מִימּוֹן מְמוֹנֵף 73

מִינּוֹף 332,330,203,199,117,88,71,49,28,11

מִיסוּי 313,91,90

מִיסִים נִדְחִים 202,152,151,142,137,119,100

מִכְשִׁירֵי הוֹן 330,33,32

מִמְשָׁלָה 337,254,205,166,126,114,15

מִסְגְּרוֹת אִשְׂרָאֵל 332,318,312,253

מִקְרוֹת מִימּוֹן 84,44

נ

נגזרים ,75,74,70,66,65,58,57,56,55,38,35,23,20,19,10
,131,126,125,124,119,117,114,111,96,95,87,86,80,78,76
,223,222,221,220,219,218,203,199,147,146,145,134,132
,268,266,265,264,263,262,261,258,256,255,254,253,225
336,333,328,326,321,320,280,271,270,269
נילות ,217,205,204,93,87,86,84,74,65,50,49,12,11,3
334,332,320,253,218
ניירות ערך ,35,31,28,27,26,25,24,23,22,18,17,12,11,10
,111,110,97,96,91,90,87,71,66,58,57,56,55,46,45,38
,158,157,156,155,145,133,130,129,126,125,117,115,114
,216,212,211,208,206,203,199,175,171,162,161,160,159
,268,266,265,264,263,262,261,260,255,254,225,218,217
,328,321,320,311,289,282,281,280,274,272,271,270,269
330

ניתוח תרשימי קיצון 48

נכסי סיכון ,333,233,232,231,230,228,226,201,35,33,32,11
335

נכסים אחרים ,189,172,151,136,128,117,114,111,66,10
333,329,328,326,322,280,274,272,255,254

ס

סווג מחדש ,170,166,165,164,148,146,115,114,109,100
,326,281,279,244,242,239,238,237,190,188,175,173,172
327

סייבר 329,306,300,212,89,12

סיכון אשראי ,54,53,52,51,50,42,34,32,27,25,24,19,12,3
,94,93,75,73,72,70,66,65,64,63,62,61,59,58,57,56,55
,203,201,199,166,165,164,163,144,127,126,125,117,96
,332,274,272,262,261,253,252,251,250,242,237,223,218
334,333

סיכון מוניטין 334,93,89,51,12

סיכון מימון 84

סיכון ריבית 93,50

סיכון שוק 334,333,332,261,125,93,87,74,50,47,12,3

סיכון תפעולי 334,201,93,88,50,32,12

סיכונים אחרים 90,51,50,3

ע

עמלות ,205,148,147,134,129,124,117,109,36,20,19,9
327,326,311,310,279,235,213,210,209,208,207

ענפי משק 318,73,58,57,56,55,54,25,24
ערך בסיכון 335

פ

פחת והפחתות 135,119,21

פיקדונות הציבור ,111,86,85,46,45,42,39,37,29,23,11,10
,255,254,236,233,232,231,230,228,226,173,145,117,114
328,325,323,280,278,274,272,262,261,260,258,256
פנסיה ,187,186,185,176,175,148,133,110,93,80,47,38,21
335,321,302,301,295,294,293,292,289,262,261,192

צ

צדדים קשורים 278,277,276,275,273,121,118,61

ק

קיצוז נכסים והתחייבויות 137,134

ר

רגולציה 337,313,302,93,92,90,51,50,49,47,14,5
ראי החשבון המבקרים 291,287,108,107,106,101,5
רווח למניה 155,143,138,117
ריכוזיות לווה 93,50
ריכוזיות ענפית 93,50

ש

שווי הוגן ,118,117,110,96,95,81,80,79,78,77,76,66,26,22
,158,156,155,138,136,133,132,131,130,129,126,125,120
,265,264,263,262,261,260,253,223,222,220,217,188,159
335,326,271,270,269,268,267,266

ת

תגמול ,184,183,182,181,179,178,177,175,134,120,48
312,306,298,295,294,293,292,278,197,196,195
תיאבון הסיכון 307,93,71,49,48,47,33,25,13
תיק בנקאי 75
תיק למסחר 93,75,26
תכנון וניהול ההון 306
תשואה להון 336,52,46,45,18,17
תשואה להון מותאמת 336
תשלום מבוסס מניות ,293,195,148,143,134,114,112,100
296